

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Bakalářská práce

Tomáš Vlček

Etické a morální přístupy k adolescentům na sociálních sítích
a internetových seznamkách

Olomouc 2022

Vedoucí práce: Mgr. Tomáš Hubálek, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Etické a morální přístupy k adolescentům na sociálních sítích a internetových seznamkách“ vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a pramenů. Mému vedoucímu bakalářské práce Mgr. Tomášovi Hubálkovi, Ph.D. bych chtěl vyjádřit nesmírnou vděčnost. Poskytnuté vzácné rady, zapálení a ochota byly pro mne velikou podporou a inspirací.

V Olomouci dne

.....

podpis autora práce

..

Anotace

Jméno a příjmení:	Tomáš Vlček
Katedra nebo ústav:	Katedra společenských věd
Vedoucí práce:	Mgr. Tomáš Hubálek, Ph.D.
Rok obhajoby:	2022

Název závěrečné práce:	Etické a morální přístupy k adolescentům na sociálních sítích a internetových seznamkách
Název závěrečné práce v angličtině:	Ethical and moral approaches to adolescents on social media and dating sites
Anotace závěrečné práce:	Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. V teoretické části se věnuje etice a morálce. Dále sociálním sítím a rizikům, které mohou vzniknout v důsledku jejich používání. V poslední kapitole teoretické části se zabývá definováním pojmu adolescence a nezletilost. V praktické části je zprvu vysvětlena metodologie jak výzkum probíhal, a co je cílem výzkumu. Hlavním těžištěm výzkumu je zmapování etických a morálních přístupů k adolescentům na sociálních sítích, které je prováděno pomocí vytvoření falešných profilů dívky a chlapce na sociálních sítích. Výzkum spočívá v získání dat ze vzniklých konverzací s vytvořenými profily na sociálních sítích.
Klíčová slova:	Etika, morálka, netika, internet, sociální sítě, internetová seznamka, Instagram, Badoo, Tinder, adolescence, rizika sociálních sítí
Anotace v angličtině	The bachelor thesis is divided into two parts, theoretical and practical. The theoretical part deals with ethics and morality. Furthermore, social networks and the risks that may arise as a result of their use. The last chapter of the theoretical part deals with defining the concept of adolescence and infancy. In the practical part, the methodology of how the research was conducted and what the aim of the research is. The main focus of the research is to map the ethical and moral attitudes towards

	adolescents on social media, which is done by creating fake profiles of girl and boy on social media. The research consists of collecting data from the conversations with the created social networking profiles.
Klíčová slova v angličtině	Ethics, morality, netiquette, social media, dating site, Instagram, Badoo, Tinder, adolescence, risk of social media
Přílohy vázané v práci:	
Rozsah práce:	
Jazyk práce:	Čeština

Obsah

Úvod	7
Teoretická část	9
1 Etika a morálka	10
1.1 Netiketa	11
2 Sociální sítě	12
2.1 Instagram	13
2.2 Seznamovací portály	13
3 Rizika na sociálních sítích	14
3.1 Rizika na sociálních sítích vyskytující se hlavně u nezletilých dětí	15
4 Vymezení adolescence	18
Praktická část	20
5 Charakteristika praktické části	21
6 Metodologie výzkumu	22
6.1 Sociální výzkum	23
6.2 Kodex výzkumu	23
7 Personalita identit využitých pro výzkum	25
7.1 Identita dívky Lenky	26
7.2 Identita chlapce Davida	27
8 Osobní profily na soc. sítích	29
8.1 Výzkumné profily na Instagramu	29
8.2 Výzkumné profily na Badoo	31
8.3 Výzkumné profily na Tinderu	32
9 Sběr dat	34
9.1 Ukázky konverzací a chování k dívčí identitě	36
9.1.1 Ukázka konverzace morálně či eticky nezávadná:	36
9.1.2 Ukázka konverzace ukončena na základě neuskutečnění osobní schůzky:	37
9.1.3 Ukázka konverzace porušení morálních hodnot kvůli věku výzkumné identity:	37
9.1.4 Ukázka konverzace závažného porušení etických a morálních hodnot s velkým nátlakem na identitu Lenky o poslání intimních fotek. Jedná se o osmačtyřicetiletého muže:	38
9.1.5 Ukázka konverzace nabízení „Sex za prachy“	41
9.1.6 Ukázka konverzace problematiky nezletilého uživatele	41
9.1.7 Ukázka konverzace patrně s falešným účtem dívky	42

9.1.8 Ukázka konverzace se zahraničním uživatelem	43
9.2 Ukázky konverzací a chování k chlapecké identitě.....	44
9.2.1 Ukázka konverzace morálně či eticky nezávadná:	44
9.2.2 Ukázka konverzace morálně či eticky nezávadná s patnácti letou slečnou na sociální síti Badoo.....	45
9.2.3 Ukázka konverzace s šestnácti letým chlapcem.....	46
9.2.4 Ukázka konverzace s žádostí o intimní fotky. Pravděpodobně se jednalo o falešný účet ...	47
9.2.5 Ukázka konverzace s cizinkou s žádostí o kliknutí na poslaný odkaz	48
7 Závěrečná ustanovení.....	49
Závěr	52
Seznam použité literatury	53
Seznam obrázků	55

Úvod

Sociální sítě jsou fenoménem 21. století a zdá se, že fenoménem budou ještě dlouho. Tyto platformy s sebou přináší spoustu užítku, ale také enormní zodpovědnost. Avšak dnešní uživatelé sociálních sítí často tuto skutečnost přehlíží a mnohdy se dokonce zachovávají tak, jak by se sami v osobním životě nezachovali. Paradoxně internet přináší pocit anonymity, jenž v některých lidech odbourává pocit studu, a mnohdy probouzí až zvířecí pudy. V tomto stádiu má člověk tendenci uspokojovat své potřeby, ať už jsou jakéhokoliv rázu. Lidé mají pocit, že je nikdo nesleduje, avšak opak je pravdou. Surfování a aktivita na internetu není nikdy skryta.

Tato bakalářská práce se věnuje etickým a morálním přístupům k adolescentům na sociálních sítích. Autor této práce je svědkem několika nemorálních jevů k jeho osobě z období dětství a adolescence, přičemž si uvědomuje, že i on sám několikrát porušil své etické a morální hodnoty, které nyní zastává. Je potřeba si uvědomit, že některé negativní jevy spojené s online komunikací lidé porušují, jelikož si například neuvědomují, že to, co dělají v online prostředí, může jinému člověku zásadně změnit život. Daleko horší jsou prohřešky, které se mohou týkat až trestního práva. Bohužel i k takovým patologickým jevům na sociálních sítích a internetu dochází.

Tato práce se v teoretické rovině zabývá prvně nezbytným etickým a mravním vymezením potřebným pro tento sociální výzkum. Dále se věnuje samotným sociálním sítím a patologickým jevům, které se v důsledku používání sociálních sítí mohou objevit. Autor se zde věnuje i sociálním sítím, kterým není oproti ostatním výzkumům věnováno tolik pozornosti. Jsou to sociální sítě seznamkového typu, které využívají mladiství i přesto, že jsou tyto sítě určeny pouze zletilým uživatelům. Nezletilí jedinci mají tendenci si tyto sítě zakládat, a uvádět své falešné data narození. Tato funkce ochrany mladistvých je asi stejně nedokonalá, jako ochrana mladistvých před pornografickým materiálem na webových stránkách, kdy stačí pouze odkliknout, že jedinec dosáhl plnoletosti. V neposlední řadě je okrajově popsána výzkumná věková kategorie nezletilé adolescence.

V poslední kapitole se autor věnuje sociálnímu výzkumu a etickému kodexu pedagogického kvantitativního výzkumu. Tato kapitola může vzbuzovat dojem, že autor experimentu nedodržuje zmiňovaný etický kodex, jelikož účastníky výzkumu neinformuje o tom, že jejich konverzace s falešně vytvořenými identitami autorem budou sloužit jako data k vyhodnocení sociálního experimentu. Je však důležité si uvědomit, že prezentování dat

experimentu je zcela anonymní, a nemůže dojít k jakémukoli poškození další osoby. Autor tohoto výzkumu se zavazuje, že data nikde nezneužije a data byla využita pouze pro výzkumné potřeby. Z těchto důvodů i sám autor vytvořil v praktické části etický kodex, kterým se zavazuje k úplné anonymitě. Je potřeba si uvědomit, že pokud by komunikátoři byli dopředu s výzkumem seznámeni, tak by nemohla vzniknout žádná relevantní data. Autor tohoto výzkumu vědomě porušuje etický kodex na základě vyššího dobra. Vyšším dobrem autor rozumí získání důležitých výsledků, které by snad mohli ovlivnit další vědecké práce, výzkumy či nějaký podklad pro preventivní opatření.

Teoretická část

1 Etika a morálka

Definice etiky je zprostředkována mnoha autory, a jelikož se etika zabývá zkoumáním mravního chování z hlediska dobra a zla, je obtížné ji relevantně měřit či hodnotit. Etika se zabývá morálkou a hodnocením projevů lidského chování. Je v různých etnikách, zemích či společnostech vnímána odlišně a postupem času je proměnlivá, tudíž etické zásady, které platí v daný moment, se mohou v průběhu času měnit. Pro tuto bakalářskou práci je vhodné věnovat se etice, která je tvořena dnešní společností a problematice sociální interakce a komunikace, neboli sociální etice.

Sociální etika se zabývá praktickým problémům současného vnímání etiky. Vasil Gluchman zdůrazňuje v sociální etice převážně důležitost postavení člověka ve společnosti, vztahy jaké ve společnosti má a jak si počíná se společenskými problémy, v nichž se jedinec nachází. Nejdůležitějším aspektem je závažnost společenského problému a jak se jedinec zachová. Eticky správně se totiž jeví zachovat se tak, aby se jedinec nedostal do konfliktu s morálním myšlením společnosti.¹

Tato bakalářská práce vnímá pojmy etika a morálka jako dva pojmy, které se navzájem svým významem od sebe příliš neliší, ale spíše se doplňují. Tyto pojmy zjednodušeně znamenají, co je v dané společnosti dobré (správné) a špatné (nesprávné). Důležité je vymezit si klíčové pojmy pro výzkum této práce. Těmito klíčovými pojmy jsou chování morální a nemorální.

M. Thompson definuje morální chování jako přizpůsobení se etickým normám v rovinách osobních, náboženských, sdílených skupinou sociální či profesní. Naopak nemorální chování znamená porušení uznávaných norem dané společnosti. Dále Thompson poukazuje na složitost vytyčení, zda je čin morální či nemorální, jelikož může být v rozporu v pohledech dvou a více různých souborů etických norem. Pro tento fakt je uveden příklad krádeže, kdy z jednoho pohledu se vnímá krádež jako společensky špatná, ale pokud dotyčný zloděj chtěl touto krádeží nasytit svou rodinu a zachránit životy, jednalo by se o čin morální z důvodu vyšší priority, jelikož život má větší prioritu než soukromé vlastnictví.²

¹ GLUCHMAN, Vasil. *Úvod do etiky*. V Tribune EU vyd. 1., Brno: Tribun EU, 2008. Librix.eu. s. 121-122. ISBN 978-80-7399-552-2.

² THOMPSON, Mel. *Přehled etiky*. Praha: Portál, 2004. Filozofie (Portál). s. 43. ISBN 80-7178-806-6.

1.1 Netiketa

Odborný výraz netiketa vznik spojením slov internet a etiketa, jež úzce souvisí s pojmem etika, která je především vnímaná jako zásada netikety. Jedná se o všezahrnující pravidla slušného chování lidí na internetu. Tato pravidla se jednak věnují principům práce s počítačem a internetem, ale také se zaměřují na problematiku porušování autorských práv apod. Některé kyberprostory si vytváří své vlastní normy a pravidla. Například vymezení všeobecných pravidel chování vydal Institut pro počítačovou etiku, který své normy pojmenoval jako Desatero přikázání počítačové etiky:

- Nepoužiješ počítače ke škodě jiného.
- Nebudeš ničivě zasahovat do práce druhých lidí.
- Nebudeš slídit v souborech jiných lidí.
- Nepoužiješ počítače ke krádeži.
- Nepoužiješ počítače pro křivé svědectví.
- Nepoužiješ nebo nepořídíš kopii softwaru, který jsi nezapltil.
- Nepoužiješ neoprávněné počítačového zdroje jiných lidí.
- Nepřivlastníš si intelektuální dílo jiného
- Budeš přemýšlet o společenských následcích programu, který jsi stvořil.
- Budeš používat počítače ohleduplně a s úctou.³

Pro výzkum této bakalářské práce je vhodné zaměřit se na netiketu, která se především zabývá mezilidskou komunikací na sociálních sítích. Každá sociální síť si obvykle stanovuje svá pravidla komunity. Všeobecná pravidla mezilidské komunikace v online prostředí objasňuje online portál Albion. Na tomto portálu je dostupná kniha *Netiquette: The core rules of netiquette*, která vymezuje deset základních pravidel, které dále rozebírá.

- Rule 1: Remember the Human
- Rule 2: Adhere to the same standards of behavior online that you follow in real life
- Rule 3: Know where you are in cyberspace
- Rule 4: Respect other people's time and bandwidth
- Rule 5: Make yourself look good online
- Rule 6: Share expert knowledge

³ KOPECKÝ, Kamil. *Netiketa, pravidla slušného chování uživatelů internetu* [online]. E-bezpečí. Olomouc: Univerzita Palackého, 2021 [cit. 2022-04-19].

- Rule 7: Help keep flame wars under control
- Rule 8: Respect other people's privacy
- Rule 9: Don't abuse your power
- Rule 10: Be forgiving of other people's mistakes⁴

2 Sociální síť

Sociální sítě jsou fenoménem současného dění. Od roku 1996 do 2020 je začala využívat více než polovina lidstva po celém světě. V roce 2010 měly sociální sítě 970 milionů uživatelů a v roce 2020 hodnoty překročily 3,81 miliardy uživatelů. Dle informací Eurostatu v České republice v roce 2020 využívalo sociální sítě 59 % obyvatel.⁵

„Je to internetová služba, která umožňuje svým členům vytvářet veřejné, uzavřené nebo i firmení profily, prezentace, diskuzní fóra, a nabízí prostor pro sdílení fotografií, videí, obsahu a dalších aktivit.“⁶

Dle Pavlíčka je sociální síť systém, jenž udržuje a vytváří propojené kontakty tzv. přátel či sledujících. Jsou zde zařazeny i weby, které mají budování kontaktů jako vedlejší funkci. Všichni uživatelé těchto systémů si vytvořili profil se svými charakteristikami a vlastnostmi, které veřejně sdílí mezi další uživatele. Pomocí těchto indicií se mohou uživatelé vzájemně najít a vytvořit virtuální komunitu.⁷

Každá sociální síť nabízí své technické možnosti, podle kterých fungují a jaké služby poskytují. Mohou se vzájemně lišit svým obsahem a zaměřením. Většina sociálních sítí vyžaduje oboustranné navázání kontaktu. Např. potvrzení přátelství, sledování, vzájemné zalíbení apod. Mezi těmito navázanými kontakty je možnost zahájení komunikace prostřednictvím zpráv, které si mohou uživatelé mezi sebou posílat. Konverzace mohou být navázány i mezi více než dvěma uživateli. Některé sociální sítě nabízí mezi uživateli sdílení fotografie, videa, hudby, obrázky, odkazy a další.⁸

⁴ *The Core Rules Of Netiquette* [online]. Virginia: Albion, 2021 [cit. 2022-04-19].

⁵ *Statistiky využití sociálních sítí: Kolik lidí používá sociální média v roce 2021?* [online]. Hradec Králové: Ler digital studio, 2021 [cit. 2022-04-19].

⁶ KOŽÍŠEK, Martin a Václav PÍSECKÝ. *Bezpečně na internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha: Grada Publishing, 2016. s. 24. ISBN 978-80-247-5595-3.

⁷ PAVLÍČEK, Antonín. *Nová média a sociální sítě*. Praha: Oeconomica, 2010. s. 125. ISBN 978-80-245-1742-1.

⁸ danah m. boyd, Nicole B. Ellison, Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship, *Journal of Computer-Mediated Communication*, Volume 13, Issue 1, 1 October 2007

Sociální síť je možno dělit do různých kategorií. Pro tento výzkum byly využity tzv. profilově založené sociální sítě, které jsou založeny na vzájemné interakci uživatelských účtů. Nejznámější a nejvyužívanější sociální sítí současnosti je Facebook.

2.1 Instagram

Aplikace Instagram je bezplatné webové rozhraní, které nabízí sdílení fotografií a videí, jež je dostupné pro Iphone a Android. Uživatelé zde mohou nahrávat fotografie a videa, která mohou sdílet se svými sledujícími nebo se skupinou přátel. Uživatelé mají možnost prohlížet, komentovat a lajkovat příspěvky sdílené na této sociální síti.⁹

Instagram je sociální síť, která je čtvrtou nejvyužívanější sociální sítí na světě. V České republice Instagram využívá spíše mladší generace 16 – 24 let, a ta tvoří 85 % z celkových uživatelů. Pro možnost založení uživatelského účtu je potřeba dosáhnout věkové hranice 13 let. Bohužel se v praxi ukazuje, že si na Instagramu zakládají uživatelské účty i děti mladšího věku.¹⁰

Dle serveru e-bezpeci.cz se stejně jako na jiných sociálních sítích, tak i na Instagramu, mohou uživatelé setkat s určitými rizikovými jevy, jakými mohou například být kyberšikana, kybergrooming nebo šíření poplašných zpráv a dezinformací. Dalším negativním jevem může být doba trávená na této aplikaci, což v konečném důsledku může přejít až k závislostnímu chování. Dále se mohou uživatelé například setkat s obsahem, který pro ně může být škodlivý.¹¹

2.2 Seznamovací portály

Existují dva typy seznamovacích aplikací. Liší se svým principem fungování. V prvním typu si uživatel nachází potenciálního partnera v důsledku vlastní iniciativy, což v praxi znamená, že se uživateli zalíbí nějaký druhý uživatel a proto jej přímo kontaktuje. Tento princip využíval například známý český portál lidé.cz, který v roce 2020 po 23 letech ukončil svou činnost. Další typ seznamovacích aplikací je založen na principu vzájemného zalíbení, neboli sympatie, kdy je vyžadována nutnost potvrzení zalíbení u obou uživatelů. Na tomto principu funguje například aplikace Tinder a Badoo. U některých seznamovacích portálů se vyskytují

⁹ What is Instagram?. *Www.instagram.com* [online]. Meta, 2022 [cit. 2022-04-20].

¹⁰ *PRŮVODCE PO SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH* [online]. Brno, 2019 [cit. 2022-04-20]. Průvodce. Masarykova univerzita.

¹¹ *Facebook umírá, žezlo přebírá Instagram* [online]. E-bezpečí. Olomouc: Univerzita Palackého, 2019 [cit. 2022-04-20].

kombinace obojího typu, kdy mohou být kupříkladu některé služby zpoplatněny. Na internetu se dále vyskytují různorodé seznamovací portály, jež jsou například zřízeny na principu účelu seznámení. Takové to seznamky nabízí hledání partnera na základě preference hledání vztahu, sexuálního partnera nebo dokonce seznamovací weby pro zadané páry apod.¹²

Dle průzkumu antivirové firmy Kaspersky se online seznamování stále rozrůstá a jako jedním z hlavních důvodů respondenti uvedli, že chtějí nejprve danou osobu poznat, než se potkají naživo. Nezanedbatelnou příčinou růstu online seznamování se taktéž jeví důsledky pandemie Covid – 19, kdy lidé měli omezené možnosti se seznamovat osobně.¹³

Seznamovací sociální sítě vyžadují pro založení profilu dovršení osmnácti let, což ale někteří mladší jedinci nerespektují a přesto si uživatelský profil založí s nepravým udáním věku. Tento fakt podporuje případný výskyt nebezpečí negativních jevů, kterým mohou být adolescenti vystavováni.

3 Rizika na sociálních sítích

Online komunikace má oproti konverzaci při osobním kontaktu svá specifika. Má svá zvláštní etická a morální pravidla, jež mohou být naprosto odlišná právě online prostředím. Je potřeba nezanedbávat vlivy a následné dopady na uživatele, kteří mezi sebou komunikují, jelikož i přes virtuální komunikaci dochází k lidské interakci. J. A. DeVito doporučuje při komunikaci na internetu dodržovat podobné mravní zásady jako při osobní komunikaci.¹⁴

Disinhibiční efekt

Disinhibiční efekt je podobný tzv. fenoménu „cizince ve vlaku“, kdy lidé sdílejí intimní sebeodhalení cizinci, kterého už pravděpodobně nikdy neuvidí. Anonymita poskytovaná internetem vede k poklesu zábrán a naopak rostoucímu sebeodhalování. Jde o jakési odložení bariéry a zdolání studu do takové míry, že uživatelé sdělují své intimní a důvěrné informace, které by bez anonymity nesdělili.¹⁵

¹² Blossfeld, H., & Schmitz, A. (2011). Online dating: Social innovation and a tool for research on partnership formation. *Zeitschrift Für Familienforschung - Journal Of Family Research*,

¹³ *Love in an algorithmic age* [online]. Moskva: AO Kaspersky Lab, 2019 [cit. 2022-04-20].

¹⁴ DEVITO, Joseph A. *Základy mezilidské komunikace: 6. vydání*. Praha: Grada, 2008. Expert (Grada). s. 129 ISBN 978-80-247-2018-0.

¹⁵ Erin E. Hollenbaugh, Marcia K. Everett, The Effects of Anonymity on Self-Disclosure in Blogs: An Application of the Online Disinhibition Effect, *Journal of Computer-Mediated Communication*, Volume 18, Issue 3, 1 2013, <https://doi.org/10.1111/jcc4.12008>

Dle studie J. Sulera bylo dokázáno, že absence očního kontaktu mezi komunikátory výrazně zvýšila pravděpodobnost vzniku hrozeb, urážlivého oslovení, vulgarit, ale také sexuálních narážek. Během komunikace na internetu lidé nemají možnost vidět reakci založenou na neverbální komunikaci těla, což je velice důležitý aspekt mezilidské komunikace.¹⁶

Další rizika mohou být spojená s nebezpečností samotných uživatelů, kteří neumí na sociálních sítích zacházet s osobními daty a bezpečnosti. Například dochází k nedůkladnému přečtení a porozumění podmínkám užívání sociálních služeb a neuvědomují si, že osobní data jsou předávána třetí straně či si je mohou jednoduše dohledat ostatní uživatelé. V neposlední řadě je důležité si uvědomit, že sdílení informací v jakémkoli formátu nese také svá rizika. Informace mohou být různě zneužita, jako například využití fotografie k marketingovým účelům, anebo v horším případě k páchání trestné činnosti.

3.1 Rizika na sociálních sítích vyskytující se hlavně u nezletilých dětí

Mezi závažná rizika spojené s využíváním sociálních sítí patří kyberšikana, sexting, kybergrooming a kyberstalking.

Kyberšikana

Definice kyberšikany vychází z definice šikany s rozšířením o další specifika z kyber prostředí. Jedná se o záměrnou a opakovanou činnost, která má za účel zranit či poškodit jinou osobu s využitím elektronického přístroje. Mezi projevy kyberšikany patří:

- Publikování ponižujících záznamů nebo fotografií
- Ponižování a pomlouvání
- Krádež identity (impersonation), zneužití cizí identity ke kyberšikaně nebo dalšímu sociálně patologickému jednání
- Ztrapňování pomocí falešných profilů
- Provokování a napadání uživatelů v online komunikaci
- Zveřejňování cizích tajemství s cílem poškodit oběť
- Vyloučení z virtuální komunity
- Obtěžování
- Kyberšikana spojená s online hrami

¹⁶ SULER, John. The Online Disinhibition Effect. International Journal of Applied Psychoanalytic Studies [online]. Whurr Publishers, 6. 1. 2006, 2(2), 184-188 [cit. 2022-04-19].

- Kyberstalking¹⁷

Kyberstalking

Tento negativní jev je spojen s nebezpečným pronásledováním neboli stalkingu za pomoci využití informační a komunikační technologie. Kyberstalker opakovaně pronásleduje svou oběť z různých důvodů. Příkladem může být úmyslné vyvolávání strachu v oběti, poškozování dané osoby či snaha stalkera navázat kontakt i po odmítnutí. Formy kyberstalkingu:

- zasílání zpráv SMS
- telefonáty a prozvánění
- zasílání zpráv prostřednictvím messengerů a e-mailů
- opakované komentování příspěvků oběti na sociálních sítích
- vkládání příspěvků na profily sociálních sítí oběti
- krádež identity oběti – následné vystupování jejím jménem
- kontaktování oběti pod falešnou identitou (několika falešnými identitami)
- monitorování počítače oběti speciálními programy (keyloggery apod.)
- zveřejňování informací ze života oběti
- obtěžující kontaktování přátel oběti aj.¹⁸

Kybergrooming

K. Kopecký definuje kybergrooming jako chování uživatelů internetu, jež má v obětech vytvořit nepravou důvěru a přimět druhého uživatele k osobní schůzce. Za účelem této schůzky může být sexuální podnět, fyzické násilí, ba dokonce zneužití oběti pro prostituci či k výrobě pornografie.¹⁹

Dle A. Colliera kybergroomeři využívají různé lichotky, sympatie, nabídky dárků, peněz nebo modelingových prací za účelem zmanipulovat dítě tak, aby se cítilo milované, nebo dostatečně pohodlně na to, aby se chtělo setkat osobně. Někdy tito manipulátoři jsou schopni vydržet dlouhou dobu a obvykle mají vyhlídnutých více obětí.²⁰

¹⁷ KOPECKÝ, Kamil. *Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu* [online]. E-bezpečí. Olomouc: Univerzita Palackého, 2015 [cit. 2022-04-20]. ISBN 978-80-244-4868-8.

¹⁸ *Internetem bezpečně* [online]. Karlovy Vary: you connected, 2016 [cit. 2022-04-20].

¹⁹ KOPECKÝ, Kamil. *Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu* [online]. E-bezpečí. Olomouc: Univerzita Palackého, 2015 [cit. 2022-04-20]. ISBN 978-80-244-4868-8.

²⁰ *How to Recognize Grooming* [online]. MH Magazine, 2022 [cit. 2022-04-20].

Proces manipulace dle K. Kopeckého lze rozdělit do 5 hlavních etap:

- a) Přípravná fáze – pachatel si vytváří virtuální identitu, pomocí které chce dítě manipulovat. V mnoha případech je pomocí falešné identity útočník schopen vylákat z oběti intimní materiály a následně oběť vydírat.
- b) Kontaktování oběti – navázání kontaktu pomocí různých metod, jako například jakože náhodným oslovením na základě překlepu. Samotné sociální sítě totiž nabízí selektování uživatele na základě pohlaví, věku apod. Důležitou informací je, že uživatele nerespektují minimální věkové hranice a falšují svá data narození.
- c) Manipulace – soubor různorodých manipulativních technik na základě napodobování, získávání osobních informací, uplácení, vábení, zavádění sexuálního obsahu, izolování oběti, překonání věkového rozdílu mezi obětí a útočníkem atd.
- d) Bod zlomu – situace, kdy je oběť vyzvána útočníkem k osobní schůzce a pokud oběť odmítá, tak se agresor snaží využít dalších manipulací. Pokud agresor získal nějaké intimní data oběti, tak je zneužívá pro manipulaci. Například může hrozit zasláním intimních fotografií blízkým osobám oběti.
- e) Osobní schůzka – nejrizikovější etapa kybergroomingu, kdy může dojít až k sexuálnímu zneužití oběti.²¹

Sexting

Za sexting je považováno vědomé a dobrovolné šíření a posílání zpráv, fotografií a videí se sexuálním obsahem. Toto chování napomáhá k potencionálnímu zneužití materiálu například k vydírání, pomstě a také může podporovat šíření dětské pornografie. České zákony dovolují vyvíjet sexuální aktivitu jedincům, kteří dosáhli věku 15 let, ale být pornograficky zobrazován je dle české legislativy možno až od 18 let.²²

Sexting je dle K. Kopeckého realizován z 5 důvodů

- a) Sexting je vnímán jako součást romantických vztahů
- b) Sexting funguje jako nástroj pro potlačení nudy
- c) Sexting vzniká jako produkt sociálního tlaku
- d) Sexting jako produkt konzumní společnosti, jako nástroj sebe prezentace

²¹ KOPECKÝ, Kamil. *Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu* [online]. E-bezpečí. Olomouc: Univerzita Palackého, 2015 [cit. 2022-04-20]. ISBN 978-80-244-4868-8.

²² POMOC OBĚTEM TČ [online]. Policie ČR, 2022 [cit. 2022-04-20].

e) Sexting jako nástroj pomsty²³

Ačkoli se tyto pojmy rizik spojených s internetovou komunikací přímo nevyskytují v trestním zákoně, existují jisté paragrafy, které mohou být s touto problematikou spojeny. Může se například jednat o trestné činy omezování osobní svobody § 171, vydírání § 175 znásilnění § 185, pohlavní zneužití § 187, výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií § 192 zneužití dítěte k výrobě pornografie § 193, ohrožování výchovy dítěte § 201, atd.

4 Vymezení adolescence

Období adolescence je situováno mezi 15-22 lety. Jedinec postupně dosahuje jeho reprodukční zralosti a tělesného růstu. V tomto období se značně mění sociální postavení, jelikož dochází k přechodu ze základního vzdělávání na středoškolské či učební vzdělávání. Mění se motivace k učení a úspěšnost ve škole často přestává být cílem adolescenta. Člověk je v období dospívání často doprovázen zvýšenou emoční labilitou a těkavou pozorností. Dále se začíná adolescentovi měnit sebepojetí a doprovází jej častější a hlubší erotické vztahy.²⁴

Vzhled se stává velice důležitým faktorem života, jelikož adolescent má nutkavou potřebu líbit se sám sobě, ale především ostatním lidem, aby se ujistil o své hodnotě. V tomto období znamená vzhled sociální prestiž a krása je úkol, který je potřeba plnit. Ze začátku mají adolescenti potřebu hledat nějaký vzor a ideál, jež se snaží kopírovat, aby zapadli do své sociální identity, a tím posílili svou sebeúctu. V pozdějších letech adolescence se snaží najít si svůj osobitý originální styl.²⁵

Vztahy mezi rodiči a dospívajícími adolescenty naráží na určitá úskalí, která jsou většinou dána vzájemným nepochopením. Rodiče adolescentů se většinou pohybují ve věku, který je provázen tzv. krizí životního středu, tedy fází, kdy rodič má tendenci si myslet, že má poslední možnost dosáhnout změn v profesní a soukromé rovině. Rodiče upravují svou identitu a adolescent si svou identitu hledá. Tyto podobné problémy ale obě věkové kategorie řeší jinak,

²³ KOPECKÝ, Kamil. *Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu* [online]. E-bezpečí. Olomouc: Univerzita Palackého, 2015 [cit. 2022-04-20]. ISBN 978-80-244-4868-8.

²⁴ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1284-0.

²⁵ VÁGNEROVÁ, Marie a Lidka LISÁ. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4961-0.

a dochází ke zmiňovaným nepochopením. Důležitým jevem vzájemného nepochopení je neakceptování rad rodičů, jelikož se dítě nachází v iluzích pubertálního egocentrismu.²⁶

Velmi důležitým aspektem adolescence je důležitost vrstevnických vztahů, kde si zkouší jedinci nové vzorce chování a testují sebe sami. Dále ve střední adolescenci v těchto vztazích vznikají větší sociální skupiny, pro které jsou typické večírky, kde může docházet k prvním erotickým kontaktům a vztahům.²⁷

Adolescent při morálních otázkách využívá schopnost posoudit danou situaci z pohledu jiného člověka, a především na názorech vrstevníků. Tato věková kategorie má tendenci vytvářet si své vlastní etické hodnoty a normy, které chtějí respektovat. Přestávají slepě následovat požadavky autority dospělých. Sami si stabilizují princip obecné spravedlnosti, který ale sami často nedodržují.²⁸

Pokud jedinec neměl možnost rozvíjet sociální vazby obvyklým osobním způsobem a rozvíjel je výhradně přes sociální sítě, je určitá pravděpodobnost, že chování takového jedince nebude při budování identity doprovázeno pozitivními jevy. Dále se mohou rozvíjet například problémy s navazováním sociálních kontaktů a prohlubováním problematiky online sociálních sítí.²⁹

Tato bakalářská práce se věnuje adolescentům, kteří ještě nedosáhli plnoletosti, tedy osmnáctého roku života. Tyto osoby jsou označovány jako osoby nezletilé, což dle Občanského zákoníku znamená osoby v rozmezí věku 15. – 18. let, které nenabýly svou zletilost věkovou či soudní cestou.

²⁶ PUGNEROVÁ, Michaela. *Psychologie: pro studenty pedagogických oborů*. Praha: Grada, 2019. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-271-0532-8.

²⁷ VÁGNEROVÁ, Marie a Lidka LISÁ. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4961-0.

²⁸ VÁGNEROVÁ, Marie a Lidka LISÁ. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021. s. 440 ISBN 978-80-246-4961-0.

²⁹ PUGNEROVÁ, Michaela. *Psychologie: pro studenty pedagogických oborů*. Praha: Grada, 2019. Pedagogika (Grada). s. 317. ISBN 978-80-271-0532-8.

Praktická část

5 Charakteristika praktické části

Praktická část této bakalářské práce se bude věnovat procesu zkoumání etických a morálních přístupů k nezletilým adolescentům na sociálních sítích, a to přímo z pohledu falešně vytvořených profilů dívky a chlapce adolescentního věku. V této části budou popsány hlavní cíle práce a především hypotézy, které budou v poslední kapitole potvrzeny, či vyvráceny.

Hlavními cíli jsou:

1. Sledování a rozbor etických a morálních přístupů na sociálních sítích k nezletilým adolescentům vlastníci profil na internetových sociálních sítích a seznamkách.
2. Zkoumat rozdílné přístupy k adolescentům na sociálních sítích v závislosti na pohlaví.
3. Odhalit potenciální rizika, kterými mohou být adolescenti na sociálních sítích ohroženi.

Dále bylo stanoveno sedm hypotéz. Tyto hypotézy se inspirovaly závěry výzkumů a projektů, které se věnují především bezpečnosti na internetu. Jedním z těchto projektů je E-bezpečí, který se soustředí především na bezpečnost dětí v online prostředí. Další inspirací byl film V sítí, který je svým obsahem a metodikou podobný právě této bakalářské práci, avšak tato bakalářská práce cílí na starší věkovou skupinu. Některé z hypotéz vzešly ze zkušeností či předpokladů samotného autora.

Hypotézy byly stanoveny následovně:

H1: Uživatelé sociálních sítí porušují pravidla stanovené konkrétní sociální sítí.

H2: Někteří uživatelé záměrně posílají nevhodné fotky pro nezletilé

H3: Dívčí profil se čteněji setká se zprávami či aktivitou od uživatelů sociálních sítí.

H4: Dívčí profil se čteněji setká s neetickým a nemorálním chováním než profil chlapce.

H5: Po dívce budou uživatelé vyžadovat intimní fotografie.

H6: Profil chlapce se neseťká s nevhodnými fotkami pro nezletilé a neetickým chováním uživatelů sociálních sítí.

H7: Oba profily se setkají s vulgárním vyjadřováním uživatelů sociálních sítí.

6 Metodologie výzkumu

Výzkum byl prováděn po dobu pěti měsíců, za pomoci kvalitativní metody. Metoda spočívala ve vytvoření dvou falešných identit nezletilých adolescentů, přičemž jedna identita byla dívčí a druhá byla chlapecká. Je zřejmé, že klíčovou částí této práce bylo vytvoření falešných uživatelských profilů na sociálních sítích, jakožto nástrojů pro komunikaci s ostatními uživateli. Proto je v této práci věnováno hodně pozornosti zakládání profilů a vysvětlování některých funkcí či dalších potřeb pro kvalitní zpracování falešného profilu. Pro tuto práci byly vybrány tři sociální sítě, konkrétně Instagram, Badoo a Tinder.

Správa celkem šesti uživatelských profilů se v průběhu výzkumu stala velmi časově náročnou, a právě z tohoto důvodu bylo potřebné prvotní metodologii částečně upravit. Tato úprava spočívala v prioritizaci Instagramu, jakožto sociální sítě, která byla ostatními uživateli obecně upřednostňována před komunikací na sociálních sítích seznamkového typu. Během výzkumu nastaly případy, kdy si uživatelé instagramový profil vyhledali, a ze své iniciativy oslovili identitu přímo na Instagramu. Dalším důvodem při volbě Instagramu, jakožto hlavního komunikačního profilu, bylo také splnění věkové hranice pro založení profilu. U seznamkových sociálních sítí je totiž tato hranice stanovena na 18 let, a jelikož jsou obě falešně vytvořené identity nezletilé, nastala nejedna situace, kdy byl seznamkový profil nahlášen, a později i smazán. Realizace prioritizace Instagramu poté probíhala následovně. Pokud byla jedna z identit oslovena na sociální síti Badoo či Tinder, uživatel byl následně odkázán na odpovídající Instagramový profil.

Je nutno zdůraznit, že přestože výzkumné falešné profily obou identit nikdy neiniciovaly konverzaci a pouze čekaly na aktivitu ostatních uživatelů, byla četnost oslovování až nečekaně vysoká. Ač se to nemusí zdát, tento výzkum mnohdy znamenal i celodenní komunikaci a časovou flexibilitu autora.

Důvodem, proč tato práce neobsahuje obecné statistické zpracování výzkumu je především skutečnost, že ani jedna sociální síť neumožňuje zálohování konverzací, a pokud se jeden z účastníků rozhovoru rozhodne některé zprávy smazat, nejsou dohledatelné ani pro jednu stranu. Během výzkumu tudíž nastaly situace, kdy byla některá ze zajímavých konverzací pro tuto práci právě druhou osobou smazána. Kromě již zmíněného smazání konverzací lze jednotlivé profily na sociálních sítích libovolně blokovat a tím se opět zajistí nedohledatelnost dat.

V rámci výzkumu byl zároveň vytvořen Kodex, který jasně definoval pravidla pro komunikaci mezi vytvořenými falešnými profily a okolím. Kodex dokazuje, že autor této práce využívá získána data pouze pro výzkumné účely této bakalářské práce.

6.1 Sociální výzkum

*„Specifika sociálních výzkumů jsou dána povahou řešených problémů. Obdobně jako v jiných oblastech, i v tomto případě je výzkum coby fáze poznávacího procesu založen na empirickém kontaktu s realitou. Zde konkrétně s jejím sociálním rozměrem, se světem sociálních fenoménů, a zkoumání směřuje od jeho jevové stránky k poznání a pochopení hlubších souvislostí. Sociální výzkumy se zabývají prvky, jevy a procesy a jejich vzájemnými vztahy, což vše jsou součástí sociální skutečnosti a spoluvytvářejí její reálnou podobu.“*³⁰

V této bakalářské práci je využita empirická metoda zvaná přirozený experiment. J. M. Havigerová za experiment považuje objevování nového pomocí zkoušení. Tedy člověk úmyslně působí na objekty svého prostředí.³¹ Dle Chrásky se experiment dělí na základě podmínek, v jakých se experiment vyskytuje na experiment laboratorní a přirozený.³² Laboratorním experimentem se rozumí konání experimentu v laboratoři a přirozený experiment znamená zkoumání v přirozených podmínkách.

6.2 Kodex výzkumu

- a) Nikdo z uživatelů sociálních sítí není oslovován. Vytvořené falešné profily pouze odpovídají na již zahájené konverzace.
- b) Na začátku komunikace je vždy zdůrazněn věk identit.
- c) S uživateli sociálních sítí ani jeden z falešně vytvořených profilů nekoketuje, neprovokuje je a ani nesvádí.
- d) Na explicitní sexuální výzvy je odepisováno ostýchavě a bez vyjádření zájmu.
- e) Žádostem o zaslání intimních, či dokonce obnažených fotek není nikdy vyhověno.
- f) K osobnímu setkání nikdy nedojde a ani nikdy nebude iniciováno.

³⁰ REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009. Sociologie (Grada). s. 21. ISBN 978-80-247-3006-6.

³¹ SKUTIL, Martin a kol. *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Praha: Portál, 2011. s. 115 ISBN 978-80-7367-778-7.

³² CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). s. 25 ISBN 978-80-247-5326-3.

- g) Průběh výzkumu je konzultován s právníkem, který si přeje zůstat v anonymitě.
- h) Využity jsou pouze tyto sociální sítě: Instagram, Badoo, Tinder
- i) Všechny informace o zúčastněných osobách tohoto výzkumu zůstanou v anonymitě.
- j) Pro demonstrační účely nabytí cílů a hypotéz této práce budou zveřejňovány konverzace, avšak osobní údaje, jako je například jméno, budou odstraněny a osobní fotografie v konverzacích budou rozmazány.

7 Personalita identit využitých pro výzkum

Při vytváření identity na sociální síti je velice důležité zpracovat takovou osobnost, neboli profil, který bude co nejdělejší. Na sociálních sítích se totiž objevují různé falešné účty, jež jsou využívány pro různorodé účely. Nepravé účty se snaží jak sociální sítě, tak samotní uživatelé eliminovat, ale někdy je obtížné takový profil objevit, jelikož jejich počty dosahují enormních čísel. Facebook ve svém reportu udává, že za rok 2020 zrušil cca 1,3 miliardy falešných účtů.

Pro výzkumné profily byly využity pouze fotografie autora práce. Hlavními důvody se jeví nezapojení do výzkumu další třetí osobu, která by i přes svůj souhlas využití její fotografií pro výzkum mohla narazit na nežádoucí situace. Mohlo by se například stát, že by osoba, která poskytla své fotografie, mohla potkat na veřejnosti nějakého účastníka výzkumu a dostat se tak do nepříjemné situace. Vznik takové situace je nežádoucí a komunikace spojená s výzkumem by se měla výhradně dotýkat pouze s autorem této práce a přes internet. Zapojení třetí osoby by sebou mohlo nést i další negativní jevy pro experiment. Jak již bylo popsáno, tak na sociálních sítích se vyskytuje spousta falešných účtů a samotnými sítěmi je doporučováno si ověřovat uživatele, se kterými je komunikováno a to např. fotografií s vyžádáním nějakého speciálního gesta či na nějakém místě. Pokud by taková situace nastala, autor je schopen na ní rychle zareagovat a pro tuto příležitost fotografii potřebně vyfotit a upravit. Tato cesta se jeví jako rychlejší a spolehlivější, než žádat o poskytnutí takovéto speciální fotografie někoho dalšího.

Vzhled obou identit musel být výrazně upraven v různých programech na PC či aplikacích na telefonu. Autorem práce je 26 letý muž, což pro dívčí identitu musí znamenat v první řadě změnu pohlaví a věku. Pro identitu chlapce to znamená minimálně omlazení obličeje. Pro úpravu fotografií byl využit především program na PC Adobe Photoshop a pro úpravy na telefonu operačního systému iOS byly využity FaceApp, BeautyPlus, Peachy, Perfect Me, Facetune a Instagram.

Oběma profilům byly přidruženy určité vlastnosti, dovednosti a koníčky, o kterých je autor schopen hovořit, jelikož to jsou zájmy a zkušenosti samotného autora. Jedná se například o znalosti cizích jazyků, domácích mazlíčků, kterým bylo pozměněno jméno, koníčky jako fitness, tanec, basketbal, volejbal. Dále byl identitám vytyčen i nějaký osobní rodinný problém, což může při výzkumu pomoci s komunikací s navazováním kontaktu s ostatními uživateli.

Za předpokladu, že by se chtěli uživatelé setkat s identitou osobně, mohly by tyto rodinné problémy posloužit jako výmluva z osobní schůzky.

Nejllepší inspirací pro vytvoření uvěřitelného falešného profilu se jevílo přímé zhlédnutí a okopírování profilů uživatelů sociálních sítí přibližného věku. Autor si také vzpomněl na své osobní zkušenosti, jak a k čemu sociální sítě využíval ve věku adolescence.

7.1 Identita dívky Lenky

Lenka Malá je 16 letá dívka. Studuje první ročník v oboru cestovní ruch na střední škole odborných služeb v Olomouci. Jednou by se chtěla stát letuškou nebo pracovat v zahraničí, protože ji baví cestování a cizí jazyky (angličtina, španělština, němčina). Lenka je pilná studentka a ve škole nemá žádné problémy s chováním, avšak studium jí příliš nebaví.

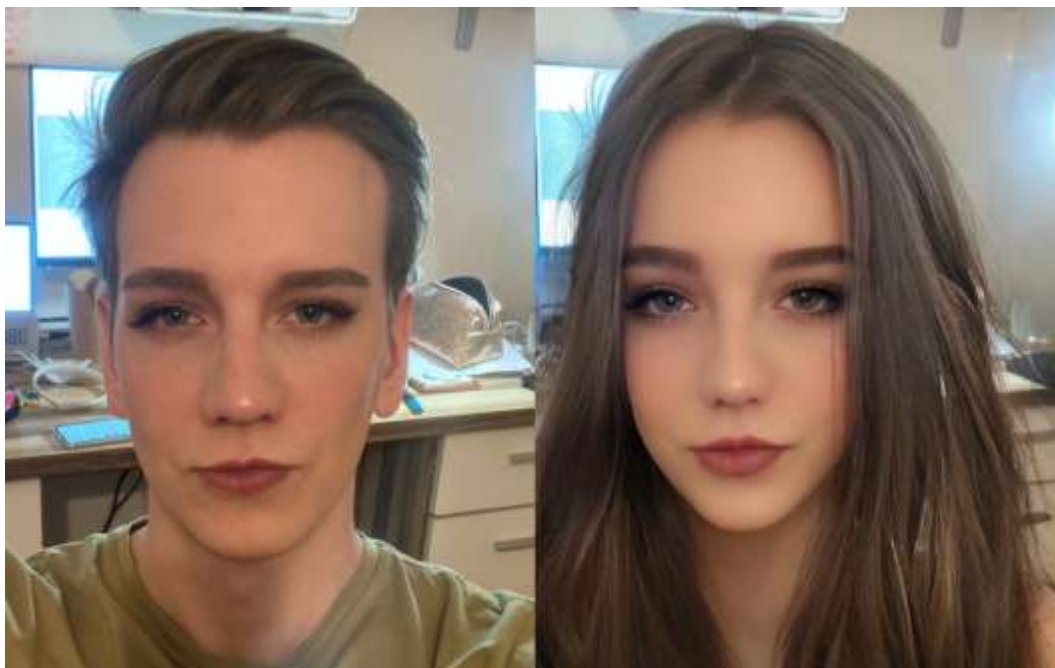
Lenka je hezká a hodná dívka stydlivého charakteru. Mezi její koníčky patří tanec a sledování videí. Má dva domácí mazlíčky. Kocoura se jménem Garry a psa jménem Max. S rodiči si moc nerozumí, protože jí rodiče hodně hlídají a nepouští ji s kamarády ven. Rodiče jí seznamování s cizími lidmi zakazují, proto i na případné žádosti o osobní seznámení bude reagovat ostýchavě, a že se bude muset dotázat rodičů, kteří to pravděpodobně nedovolí.

Lenka má založenou seznamovací sociální síť, protože hledá kamarády („někoho na pokec“). Lenka by si ráda našla i přítele, jelikož jí bývalý přítel opustil kvůli jiné dívce a začal studovat na střední škole v Ostravě.

Lenka nikoho na sociálních sítích nevybízí k chatování. Je spíše pasivním uživatelem, který čeká, až jí někdo bude kontaktovat. Lenka odpovídá na každou započnutou konverzaci. Před započítím výzkumu autor práce předpokládal, že bude u dívky experiment časově náročnější, v některých situacích i citově nepříjemný a některé konverzace bude muset sám ukončit, kvůli svému zdraví a psychické pohodě.

Udělat věrohodné fotografie Lenky z fotografií autora byl náročný proces. Nutností bylo vytvořit prvotní obličej, podle kterého by bylo možné všechny fotografie upravovat. Lenka si musí být na všech fotkách co nejpodobnější, ať nedojde k odhalení, že je profil Lenky falešný. Pro výrobu prvotního obličeje si autor práce nasadil paruku a nechal se nalíčit. Pro úpravu těla mu byly upraveny křivky pánského těla na dívčí pomocí různých metod, jako vycpání podprsenky, boků, pozadí apod. Tato záležitost odlehčila pozdější práci s úpravou fotografií v počítačových programech a mobilních aplikacích, kde se využily různé další úpravy, které

přinesly věrohodnou podobu dívky. Věrohodnost byla ověřena pomocí dotazů přátel autora práce, aniž by autor, řekl, že se jedná o jeho upravené fotky.

Obrázek 1: *Obličej identity dívky Lenky před a po počítačových úpravách.
Foto: archiv autora*

7.2 Identita chlapce Davida

David Černý je 16 letý student prvního ročníku Sportovního gymnázia Dany a Emila Zátokových v Ostravě, avšak pochází z Olomouce. Jeho snem je stát se profesionálním sportovcem, anebo by chtěl pracovat jako trenér, a tak zůstat ve sportovním odvětví. Davida učení nebaví, a proto studium nezvládá. Rodiče chlapce jsou rozvedeni a je v Ostravě na internátu, což je další element pro jeho špatné známky.

David je společenský, přátelský a pohledný chlapec. Mezi jeho koníčky patří basketbal, volejbal a sledování videí a youtuberů. David je velice komunikativní a hodně se zajímá o druhé, snaží se pomáhat lidem ve svém okolí. Má dva domácí mazlíčky kočku se jménem Coco a psa se jménem Rex. S rodiči vychází dobře, ale ti se hádají a nebaví se mezi sebou, což má na Davida negativní dopad i na jeho časové možnosti, jelikož si ho oba rodiče nárokují. Tato skutečnost bude využita pro případné vymluvení se z osobního setkání s jiným uživatelem sociální sítě.

David má založenou seznamovací sociální síť ze stejného důvodu jako Lenka, a také nebude nikoho vybízet k chatování na sociálních sítích. U chlapce byla predikována nižší aktivita ze strany dalších uživatelů sítí.

Tvorba fotografií Davida je jednodušší, jelikož je zanecháno pohlaví a je potřeba pozměnit pouze obličej. Pro vytvoření prvotního obličeje Davida byly využity pouze počítačové programy a mobilní aplikace.

Obrázek 2: Obličej identity chlapce Davida před a po počítačových úpravách
Foto: archiv autora

8 Osobní profily na soc. sítích

Každá sociální síť disponuje vlastními možnostmi vizualizací a psanými informacemi o profilech jejich uživatelů. Všechny sítě fungují odlišně, a mohou nabízet různé zaměření a vymoženosti, které ostatní sítě nenabízí. Fungují v jiném režimu a svých podmínkách. Pro tento výzkum byly zvoleny tři sociální sítě. Tyto sítě byly zvoleny především z toho důvodu, že mají vlastní mobilní aplikaci, která se dá stáhnout do telefonu a autor mohl provádět výzkum bez vázání se na PC a Wifi.

První výzkumnou sítí je Instagram. Na této síti měl být profil vytvořen převážně z důvodu zvýšení pravděpodobnosti klamu uživatelů dalších dvou využívaných seznamovacích sociálních sítí, ale později se stal hlavním komunikačním zdrojem. Autor ze svých zkušeností a jednotlivých doporučení sociálních sítí předpokládal, že uživatelé na seznamovacích sítích budou požadovat nějaké ověření profilu. Například u aplikace Tinder je ověření náročné, jelikož tato aplikace nepodporuje posílání fotografií v chatovací místnosti. Tudíž se při započatých konverzacích stává, že uživatelé po sobě chtějí i jiný kontakt, než na seznamovací sociální síti. K tomuto ověření profilu posloužil při výzkumu Instagram. Další dvě sítě využívané pro tento výzkum jsou Tinder a Badoo, které jsou seznamkového charakteru.

8.1 Výzkumné profily na Instagramu

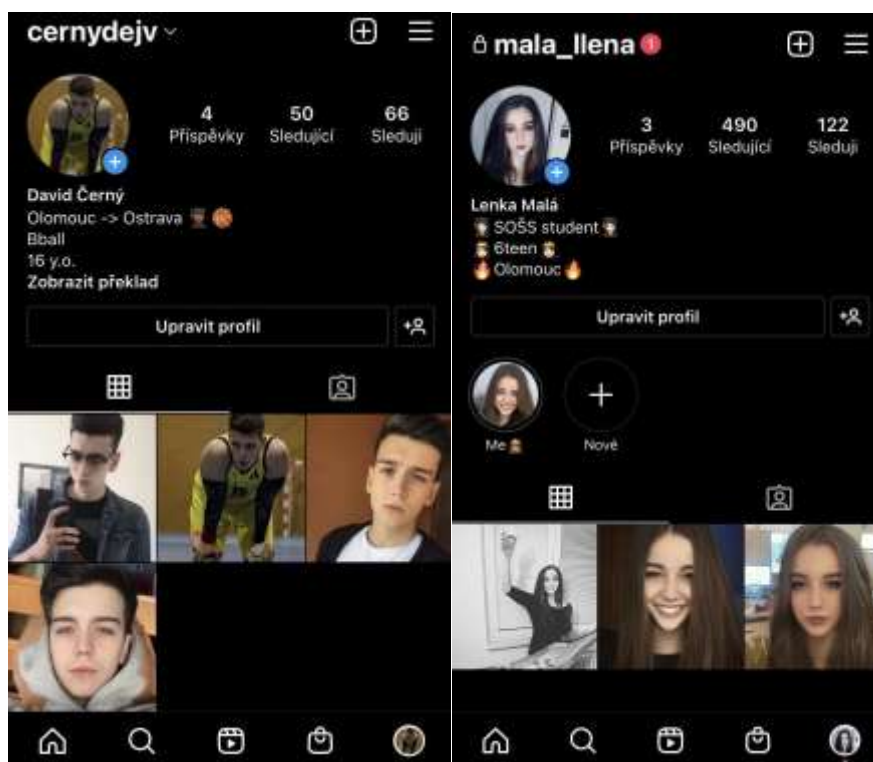
Tato sociální síť nabízí při zakládání účtu výběr uživatelského jména, které musí být jedinečné a nemůže být stejné s jiným uživatelem. Pro identitu dívky bylo zvoleno jméno mala_llena a pro chlapce cernydejv. Dále bylo vybráno pohlaví a datum narození, které převážně slouží jako identifikátor osob, které si Instagram mohou či nemohou založit. Instagram nabízí stejně jako například Facebook, možnost založit si účet od 13 let, a proto i samotná sociální síť nabízí na svých webových stránkách tzv. Průvodce Instagramem pro rodiče.

Instagram nabízí tři možnosti vybrání účtů a to osobní účet, firemní účet a účet tvůrce. Pro náš výzkum je nejvhodnější osobní účet, který i dále nabízí dva módy profilu a to veřejného, či soukromého.

Veřejný profil zjednodušeně znamená, že pokud tento profil navštíví cizí uživatel, co nevyužívá sledování profilu, tak vidí veškeré sdílené příspěvky. Konkrétně vidí fotografie a videa uživatele, jehož profil si prohlíží.

Soukromý účet pro nepovolené sledující uživatele zobrazuje pouze profilovou fotografií a biografii. Soukromému uživateli je nutnost zaslat žádost o sledování, přičemž proběhne notifikace uživatele a ten se rozhodne, zda sledování schválí, či nikoli. Laicky řečeno si uživatelé se soukromým profilem chrání své soukromí, jelikož své příspěvky sdílí pouze s vybranými uživateli.

Pro tento výzkum byl původně zvolen pro obě identity veřejný profil, ale postupně z důvodu časové náročnosti musel být zvolen profil soukromý. Na profilu uživatele lze pod svou profilovou fotografií a jménem využít tzv. popis profilu, jenž je na Instagramu nazýván BIO. Může se například jednat o krátké představení uživatele. Pro výzkum bylo BIO využito pro oba profily. V obou případech obsahovalo základní informace včetně použití emotikonů. U Lenky konkrétně: SOŠS student, 6teen a Olomouc. Podobně byly vytvořeny i informace o Davidovi: Olomouc -> Ostrava, Bball, 16. y.o. Další využitou instagramovou funkcí jsou tzv. Stories, což jsou příspěvky, které jsou viditelné pouze dvacet čtyři hodin, a poté zmizí. Po dvaceti čtyřech hodinách si je může zobrazit pouze jejich autor a to v archivu Stories.

Obrázek 3: Uživatelské profily obou identit na instagramu.
Foto: archiv autora

8.2 Výzkumné profily na Badoo

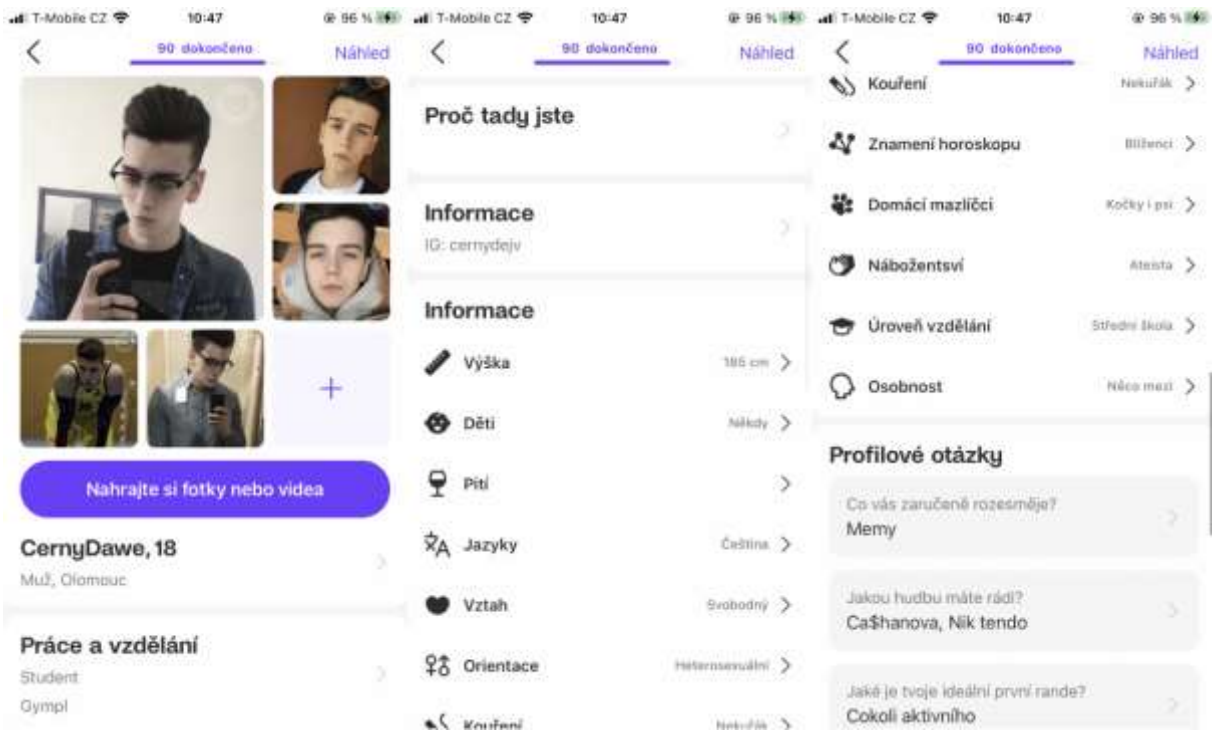
Badoo je sociální síť, která je zaměřená na seznamování mezi uživateli na tomto webu. Pro zaregistrování se na Badoo je vyžadována plnoletost. Výzkumné identity nejsou plnoleté, tudíž u obou profilů muselo být vymyšleno datum narození tak, aby splňovalo plnoletost. Pro obě identity byl zvolen věk osmnácti let, ale při komunikaci s dalšími uživateli byl sdělen věk, který odpovídá našemu výzkumu.

Postupně při vytváření profilu bylo jako první zvoleno pohlaví výzkumných profilů. Dále bylo zvoleno jméno. Rozdíl mezi Instagramem a Badoo je možnost mít stejné uživatelské jméno jako jiný uživatel. Pro dívku bylo zvoleno jméno Lena a pro chlapce CernyDawe. Po výběru jména následuje výběr ze tří možností objasnění, z jakého důvodu je profil zakládán. Pro obě identity byla zvolena možnost „Chci si tu jen povídat. Uvidíme, kam to povede. Nikam nespěchám“. Poté bylo zvoleno datum narození, které se ostatním uživatelům neukazuje v plném rozsahu, ale pouze jako věk.

Po založení profilu pomocí emailové adresy Badoo nabízí nahrání fotografií. Pro oba profily byly využity některé stejné fotografie jako na Instagramu, ale byly použity i jiné, které se na Instagramu nevyskytovaly. Dle mínění autora to vzbudí větší důvěryhodnost profilů.

Pro doplnění profilu existuje možnost přidat různé informace. Jsou nabízeny dvě možnosti. V prvním případě jde o přidání krátkého textu, obdobně jako BIO na Instagramu. V obou případech zde bylo vloženo příslušné instagramové jméno, jako jakási podpora věrohodnosti. Druhá možnost je krátký popis základních informací s uzavřenými odpověďmi, jako například: výška, jazyky, vztah, orientace, domácí mazlíčci apod. Tyto údaje byly vyplňovány na základě vytvořených osobností, které jsou popsány v kapitole č. 4 „Personalita identit využitých pro výzkum“. Badoo nabízí možnost ověření svého profilu pomocí fotografie obličeje. Ověření nenabízí možnost nahrání fotky, ale je nutno ji přímo vyfotit skrz aplikaci Badoo. Logicky tato možnost nemohla být v tomto výzkumu využita a je možné, že tato skutečnost mohla v některých uživateli způsobit nedůvěru.

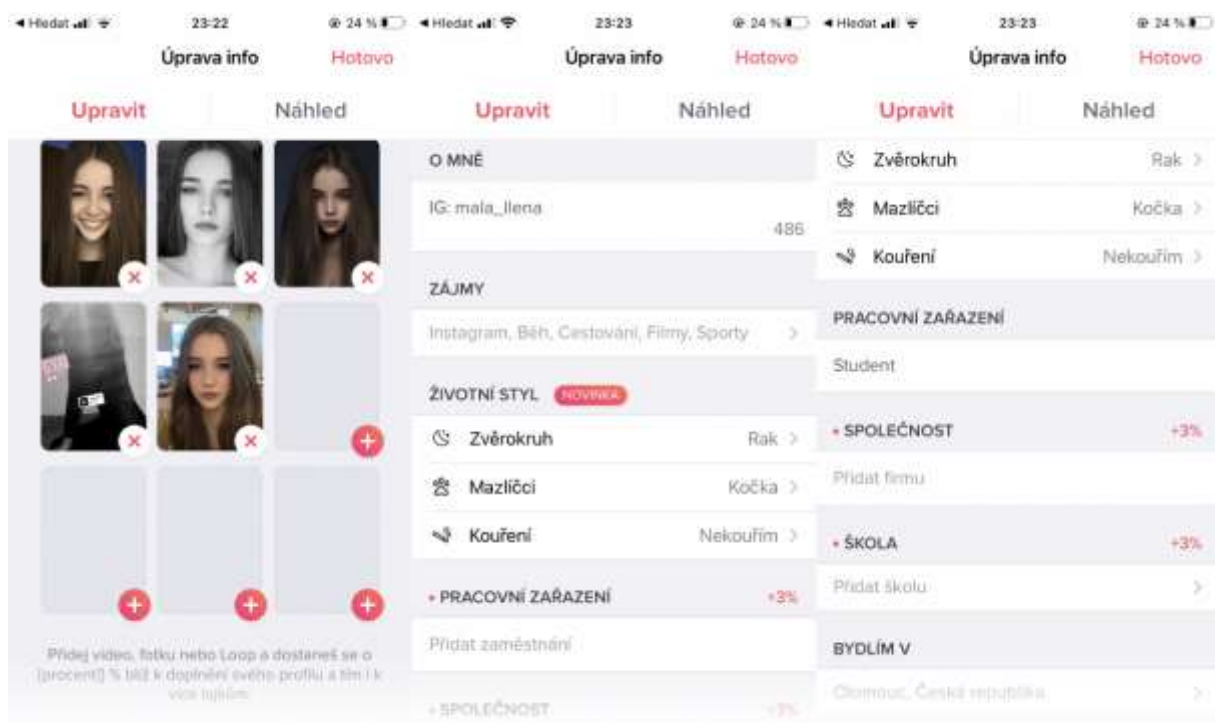
Seznamovací síť nabízí zpoplatněné služby, které mají různé účely a například slibují vyšší četnost zobrazení profilu ostatním uživatelům a další různé výhody. Tyto zpoplatněné služby využity nebyly, jelikož četnost oslovení výzkumných identit byla velice vysoká a také se autor domnívá, že většina adolescentů v tomhle věku převážně studuje a nepracuje, tudíž zpoplatněné funkce zřejmě ani nevyužívají.

Obrázek 4: Ukázka profilu chlapce v aplikaci Badoo
Foto: archiv autora

8.3 Výzkumné profily na Tinderu

Tato sociální síť je ve mnoha směrech velice podobná předešlé seznamkové aplikaci Badoo. Z tohoto důvodu není třeba detailně popisovat způsob zakládání profilu nebo využití funkcí samotné aplikace. Pro vytvoření profilů byly využity stejné fotografie a informace jako v aplikaci Badoo. Ze stejných důvodů jako v případě sociální sítě Badoo nebyly využity zpoplatněné služby.

Obrázek 5: Ukázka profilu dívky v aplikaci Tinder
Foto: archiv autora

9 Sběr dat

Plán prezentování sesbíraných výzkumných dat měl být vytvořen pro každou sociální síť zvlášť, ale díky souvislostem, které vznikly během výzkumu, byl autor nucen data spojit. O těchto souvislostech je psáno v kapitole č. 3 Metodologie výzkumu. Avšak v zájmu nezkrakování dat chování uživatelů na jednotlivých sítích, je potřeba alespoň poukázat na některé odlišnosti výsledků v rámci zkoumaných sociálních sítí. Tyto odlišnosti jsou zapříčiněny především rozdílným fungováním jednotlivých sociálních sítí.

Velice důležitým jevem pro tento výzkum je odlišnost v možnosti posílání fotografií na jednotlivých sociálních sítích. Tinder nenabízí žádnou možnost posílání fotografií. V Badoo lze fotografie posílat, ale funguje zde filtr, který má za úkol detekovat fotografie s explicitním obsahem. Pokud fotografie obsahuje explicitní obsah, a je při poslání jinému uživateli objevena filtrem, tak se obdržiteli této fotografie zobrazí v rozmazané podobě a uživatel je upozorněn, že tato fotografie obsahuje explicitní obsah. V takovém případě má obdržitel možnost ignorovat tuto fotografii, aniž by se musel dívat na její obsah. Z toho tedy vyplývá, že v případě Tinderu a Badoo je jakési úsilí chránit uživatele před explicitními fotografiemi. Na Instagramu bohužel žádná taková snaha neexistuje. Pro tento výzkum je tato skutečnost důležitá, jelikož se dotýká stanoveného třetího cíle a druhé hypotézy. Konkrétně se tedy dotýká rizik spojených s využíváním sociálních sítí a nevhodnými fotkami pro nezletilé.

Dalším důležitým faktem je, že sociální sítě seznamkového typu Tinder a Badoo vyžadují vzájemné „sympatie“ mezi uživateli nebo zpoplatněné funkce, aby mohli mezi sebou komunikovat. Sympatie se získá pomocí udělení sympatie v prohlížečím módu profilů. Profily mají zároveň nastavenou preferovanou vzdálenost od ostatních profilů, což může znamenat například zobrazování lidí v okruhu třech kilometrů od vlastníka mobilního zařízení, ve kterém je účet na sociální síti aktivní. Na rozdíl od sítí seznamkového typu, na Instagramu může uživatele oslovit do soukromých zpráv kdokoli, ale pokud obdržitel zprávy nemá odesílatele v seznamu sledovaných, tak se zpráva zobrazí v žádostech o zprávy. Pak už je jen na obdržiteli, zda danou komunikaci odmítne, či v ní bude pokračovat. Jak již bylo uvedeno v metodologii výzkumu, výzkumné profily odpovídaly na všechny zprávy, a dívku dokonce na Instagramu Lenku oslovily desítky cizinců, přičemž ve většině těchto případů došlo k porušování pravidel sociální sítě a zákonů České republiky.

V druhém cíli byla vytyčena problematika různorodého chování k adolescentům v závislosti na pohlaví, a aby nedošlo ke špatné interpretaci některých dat a srovnání, je potřeba

si uvědomit, že zatímco se chlapec setkal se započatými konverzacemi v řádech desítek, tak dívka se naopak setkala se stovkami započatých konverzací. Tento fakt si autor této práce vysvětluje v možných genderových rozdílech v chování na sociálních sítích mezi ženami a muži. Další případnou eventualitu mohl tvořit fakt, že identita dívky Lenky více zaujala ostatní uživatele, než identita chlapce Davida. Bohužel se tento fakt nedá jakkoli dokázat, ale je možnost, že Lenka působila na ostatní uživatele více sympaticky či zaujala svým vzhledem do větší míry než David. V neposlední řadě také mohlo dojít k různým náhodným nezjistitelným jevům, které počty oslovení výzkumných identit ovlivnily.

Autor této práce nepředpokládal, že bude četnost oslovení uživateli na sociálních sítích takto vysoká. Bylo předpokládáno navazování vztahových interakcí, ale k žádnému vybudování pevného vztahu mezi uživatelem a výzkumnou identitou nedošlo. Tato skutečnost mohla být způsobena, že komunikátoři čekali někdy na zahájení konverzace výzkumnými profily. Dalším faktem bylo rychlé ukončení konverzací z různých důvodů. Těmito důvody byly například věk výzkumných identit, nevhodné a nemorální chování uživatelů, rychlé konverzace za účelem se setkat osobně apod.

Sběr dat byl uskutečněn pomocí konverzací vzniklých mezi uživateli a výzkumnými profily na sociálních sítích. Nutno si uvědomit, že nemohli být vyzkoumáni všichni uživatelé vybraných výzkumných sociálních sítí, ale pouze ti, co sami chtěli navázat kontakt s výzkumnou identitou. Tato skupina výzkumného vzorku nelze nijak jinak pojmout než jako uživatelé sociálních sítí Instagramu, Badoo a Tinderu, kteří navázali kontakt s výzkumnou identitou této bakalářské práce. V závislosti na počtu dat není možné prezentovat všechna výzkumná data, tudíž budou prezentovány pouze některé vybrané konverzace, anebo jejich části. Je bráno v potaz, že každá konverzace je něčím unikátní a individuální, ale některé konverzace jsou potažmo skoro stejné.

Ukázkové konverzace budou prezentovány pomocí doslovné citace konverzací bez emotikonů, tudíž je zachován i jazykový projev s případnými gramatickými chybami. Uživatelé budou označováni písmenem „X“ a výzkumné identity budou označovány začátečním písmenem jejich jména. Konkrétně pro dívčí identitu Lenku: „L“ a pro identitu chlapce Davida: „D“.

9.1 Ukázky konverzací a chování k dívčí identitě

Lenka byla oslovována na všech sociálních sítích ve vyšší četnosti než chlapec David. Oslovení probíhalo v různých podobách. Setkala se s pouhým pozdravem, snahou o lichotivé poznámky o jejím vzhledu či sympatii, posláním fotografie, vtipem, ale i vulgárním a sexuálním obsahem.

Je třeba zdůraznit, že někteří uživatelé předpokládají plnoletost všech uživatelů na sociálních sítích Badoo a Tinder. Uživatelé, kteří neprodleně při započetí konverzace poslali fotografii s explicitním obsahem, byli ihned upozorněni, že identitě Lence není osmnáct let. Někteří uživatelé se omluvili. Další začali konstatovat, že na těchto sociálních sítích nemají vůbec nezletilí uživatelé být. Tento fakt je bohužel některými nezletilými ignorován a profily si zakládají i na těchto sociálních stránkách, což se potvrdilo během některých konverzací. Podobný scénář se stává i na sociální síti Instagram, jenž je povolen od 13 let. Nejzávažnějšími odpověďmi na nezletilost po zaslání explicitní fotografie, byly odpovědi typu, že to ničemu nevadí a byly i například zaslány další intimní fotografie, načež byly vyžadovány i intimní fotografie Lenky.

9.1.1 Ukázka konverzace morálně či eticky nezávadná:

X: Ahoj, omlouvám se, že tak trapně píšu... našel jsem tě na tinder a moc jsi mne zaujala a rád bych tě třeba poznal

L: Ahoj v pohode dekuji

X: Ahoj, super. Co studuješ ?

L: Cestovni ruch co ty delas

X: Já pracuji u „jméno firmy“ jako vývojář. Co ráda děláš ? Nějaké koníčky a sporty ?

L: Ahaa to zní pekne. Noo tanec volejbal hudba a cestovsni. Co ty?

X: Hezký večer, fotbal rybaření , procházky. Volejbal jsem taky hrával rekreacke

L: Juuuu ja jsem s tím uz prestala no... ale bavilo me to hodne

X: Jasně, skvělý takže také sportovně založena

L: Ale jooo snazim se

X: Super, rád tě poznám. Jinak zrovna dneska jsem byl na in-line brusle

L: To mam taky moc rada ale je zima na to

X: Dneska už to šlo s čepičkou. A co ještě máš ráda ?

L: Haha na me fakt zima. Mmmm nevím

X: Dobře, tak jak se oteplí na tebe, tak vyrazíme. Dobrou.

*L: Dobrou noc. *noc*

Dále tato konverzace postupovala podobným dopisováním a nenastal žádný etický či morální problém. Konverzace skončila přirozeně, jelikož se pořád opakoval jednoduchý scénář a konverzace se nijak nevyvíjela. Podobně na tom byly další stovky konverzací, které byly takto ukončeny, aniž by byla porušena etika. Některé podobné konverzace byly ukončeny, jelikož se uživatelé chtěli setkat osobně, a to z důvodu, že bez osobního kontaktu pro ně konverzace neměly význam. Další ukázka představí konverzaci, která probíhala celkem pět dní a skončila po odmítnutí osobního setkání.

9.1.2 Ukázka konverzace ukončena na základě neuskutečnění osobní schůzky:

X: Krásný ráno. Přijelo mi dvojčátko, tak jsme výletili něco koupili, zacvičili a v nedeli frčeli pomoci dědečkovi

L: Ty mas dvojce?

X: Anoo, jednovajecne

L: Takze vyoadate uplne stejne?

X: Uuplne

L: Uka

X: Mám přece jenom insta

L: Fakt uplne stejni

X: Ano. Co se vidět?? Zíttra končím už ve 13. Mám trénink, tak třeba na 17? Vezmu kafčo do rukyy

L: Nevim jestli me nasi pusti s nekym tak starsim koho neznaji

Dále si uživatel zprávu jen zobrazil a neodpovídal, ale konverzace se také obešla bez nějakých etických či morálních týkající se věkové problematiky. Uživatel měl 27 let.

V dalších ukázkách konverzací budou již dle autora této práce porušeny etické a morální hodnoty. Morální hodnoty mohou být pro každého člověka odlišné, ale autor se snažil vcítit do situací, které nastaly, a jednal tak, aby byly jeho morální hodnoty zachovány.

9.1.3 Ukázka konverzace porušení morálních hodnot kvůli věku výzkumné identity:

X: Ahoj miláčku

L: Jsem nevedela ze mi muzes tak rikat

*X: *poslal selfie fotografii*

L: No?

X: Chci tě

L: Je mi 16

X: A?

L: No vypadáš starsi

X: 26

L: No tak to je trosku blby ne,

X: Není

L: Napsat o 10 let mladsi holce z niceho nic. Chci te. Me ani neznas

X: Ukaž mi je

L: Jako co

X: Ňadra

L: Haha ty si vtipny. Rikam ze mi je 16. Ty cune.

X: Už si měla sex?

L: Co je ti do toho

X: Stojí mi a myslím na tebe

L: Super

Dále tato konverzace nepokračovala. Dívka odpovídá na všechny zprávy, ale na ty, které jsou nemorální, tak odpovídá s nezájmem či dokonce s ironií. Podobně vypadajících konverzací také byly stovky.

9.1.4 Ukázka konverzace závažného porušení etických a morálních hodnot s velkým nátlakem na identitu Lenky o poslání intimních fotek. Jedná se o osmačtyřiceti letého muže:

X: Wohou... víš, že jsi moc krásná, sympatická a sexy Leni, líbíš se mi.... co, kdybych tě pozval někam na rande, kafčo a seznámili se... měla by jsi zájem?

L: Ahoj... dekuji ale hele je mi 16

X: 16?... vypadáš tak na 18..19..no mě by to ani nevadilo kolik ti je... záleží na tobě... můžu tě pozvat někam na kafčo?

L: Juuu dekuji to jsem rada ze vypadám starsi. A tobe je kolik? Nevim jestli nasi povoli.

X: No mě je 48 a nehledám vážný vztah jen kamarádku na volné chvíle plné sexu budu si tě hýčkat... když napíšeš, že ne rozumím tomu a když ano nebudeš litovat

L: Tak to uz by bylo blbe ne kdyz mi je 16

X: Tak je to vždy o domluvě a 15 ti už bylo tak můžeš... já tě nechci do ničeho nutit...jestli by jsi chtěla můžeme se sejít, zajít někam na kafčo a pokecat, seznámit se... a pak by jsi viděla jestli ano, nebo ne

L:Nezlob se ale to ne

X: Jasně chápu, ale vypadáš báječně. A můžu se tě ještě zeptat na něco?

L: Dekuji. Ano?

X: Máš třeba nějakou fotku v plavkách, nebo spodním prádle a poslala by jsi mi?... chci se podívat na tvoji postavičku musí být fantastická

L: Cooo proc?

X: No chci se kouknout na postavičku

L: A k čemu ti to bude

X:No chci tě vidět nic víc.. k čemu jinému by měla být?

L: No je to divny

X: Já přece nechci po tobě nahou fotku....na tom není nic divného

L: Jo ale tak sve telo taky neukazujes kazdemu ne?

X: Vždyť nechci, aby jsi tělo kazovala každému...pošli mi je fotku v plavkách, nebo spodním prádle...na tom není nic špatného a navíc, když jsi sexy holčina

L: Dobre ale zadne foceni obrazovky a v leginach a tricku

X: oka...jsi zlato

*L: *poslána fotka neprovokativního charakteru v legínách a crop top triku*

X: Tak to je fantazie... věděl jsem, že máš dokonalé tělo

L:To zase neee. Dekuji

X: Ale ano máš... klidne mi můžeš poslat i odvážnější... rád se kouknu

L: Co to znamená odvažnejsi

X: No treba bez vrsku, nebo uplne bez?

L: Rikal si že nechces nahou fotku. A je mi 16! To ti neni blby?

X: Ano,ale když jsem tě teď viděl tak moc chci...a nikdo se to nedoví na tom není přece nic blbýho

L: Neni?

X: Trošku možná ano,ale víš to jen ty a já... nikdo jiný

L: Ze zakona to je taky blby ne?

X: Ale nikdo to přece neví

L: A jak ti muzu verit?

X: Já vím, že mě neznáš, ale co bych z toho měl... já tě chci jen vidět...jsi kočka

L: Už ne

Konverzace pokračovala další den podobně, ale i s žádostí o osobní kontakt a přejít konverzace na whatsapp, kde prý chce dokonce uživatel poslat i své erotické fotky.

X: No a sejdeme se v sobotu?

L: Asi ne promin

X: Ty jsi bojko...pojd'me si psát na Whats app...pošlu ti tam i erot.fotky a ty mě taky ok?

L: Nechci je ale

X: Tak mi pošli ty nějakou erot.aspon prsíčka...a máš ji vyholenou, nebo proužek? Já tě chci Leni...pozvu tě ke mě a užijeme si spolu sex jo?...můžu ti ji vylízat máš to ráda?

Uživatel stále naléhal a byl odmítán, ale jelikož to bylo už na samotného autora práce dost neetické a nemorální rozhodl se konverzaci ukončit a uživatele si zablokovat.

X: A v čem hrozný...chtěl jsem erot.foto neposlala jsi a omluvil se ti...chci tě pozvat na kafčo, pokecat,seznámit se... teď jsi zlá ty, že se sejít nechceš...třeba hodinka tvého času by ti nic neudělala... nebo tě můžu pozvat na večeři záleží na tobě, nebo ti můžu koupit nějaký dárek...jo?

L: Rikam ti ze nechci

X: Chceš,ale bojíš se, že?

L: Ne

X: Tak uděláme za vším tlustou čáru a začneme znova..Oki?...jsi moc krásná, sympatická a sexy holčína, líbíš se mi a rád, bych tě pozval někam na kafčo

L: Nechci si s tebou psat. Mazu te

X: Tak víš co..pošli mi jednu erot. fotečku a já ti už nebudu psát... pošli ať tě aspoň vidím, když už se nechceš sejít..jo?...to by jsi mohla udělat to ti přece neublíží. Teď jsi zlá

L: A vis, ze ty muzes jit za tohle do vezeni?

X: Za co, že ti napíšu že jsi zlá?

L: Ne za to ze po nezletile vyzadujes eroticke fotky. To tak delas bezne jo?

X: Ale tobě už bylo 15...kdyby jsi byla mladší nechtěl bych fotku přece... a nedělám to běžně...ty ses mi zalíbila nic víc

L: Ale to plati od 18 ne od 15

Uživatel byl zablokován, jelikož se styl konverzace pořád opakoval a autor práce již s takovým člověkem nechtěl komunikovat. Tento uživatel se snažil vyvolat nátlak na dívku pomocí slov, že je zlá a že na posílání fotografií není nic špatného, když už dívce bylo patnáct let, což dle zákoníku není pravda.

9.1.5 Ukázka konverzace nabízení „Sex za prachy“

*X: Mas cas *posílá obyčejnou fotografií v zrcadle*

L: Jako na co

X: Sorry radši nic

L: Fajn

X: Sory

L: V pohode. A proc radsi nix

X: Sex za prachy hm ?

L: No mne je 16

X: Už sem měl takový .. bych dojel po domluvě. 5000 na ruku za hod v aute

L: A kolik ti je

X: 34 .. můžeme i opakovat. Piš jen pokud mas zájem

L: Jako za kazdou hodinu 5000 ?

X: Ano

L: Jsi fakt hnusak...Mel by ses nad sebou zamyslet

Muž již dále nekomunikoval.

9.1.6 Ukázka konverzace problematiky nezletilého uživatele

X: Ahoj

L:Ahoj

X: Jsi pekna

L: Dekuji

X: Kolik ti je

L: 16

X: Pekny. Jak se mas

L:Dobry. Co ty

X: Taky. Hele nevymenila bys

L: Co

X: Nudes

L: Nee?

X: Skoda jsi fakt pekna

L: No... a porad mi nekdo pise ze chce fotky

X: No jo no.

L: Je to uz dost otravne...

X: A to by si fakt neudelala vyjimku

L: A proc bych to delala

X: Ja se jen ptam

L: No neudelala. Je mi 16. Nemuzu nic takoveho posilat

X: Me 15

L: No a ty taky ne

X: Jakoby ne no. Ale tak stejne kdyz se to nikdo nedozvi

L: No porad to budu vedet ja. No a to mi vadi. To si normalne posilas jako s holkama?

X: Ani ve spodnim pradle. Jo ale musi souhlasit.

L: No uprimne aspon ze tak...

X: Ale takhle hezkou jako ty jsem jeste nevymenoval

L: Jako dekuji. Ale to je vse

X: Jako nemas zac. Ani treba zadek

L: A co s tim budeš delat jako. K čemu ti to jeproste. Uplně zbytečné.

X: Neni. Proste tvuj zadek urcite. Prosim. Ja ti klidne poslu pero jestli budeš chtít

L: Ale ja nechci chapes ti

Chlapec se dále snažil fotografie získat, dokonce i sliboval, že „udělá cokoliv“. Dále se chlapec svěřil se zajímavou informací, potom co se mu autor práce pomocí profilu Lenky snažil vysvětlit, že je tohle jednání nebezpečné, a že nikdy nemůže doopravdy vědět, s kým si píše. Na to chlapec odpověděl, že si je 100% jistý, jelikož falešný účet by poznal podle bio a fotek, kde falešné účty například píšou „Jsem lezba, Jsem nadržená apod.“ Jde prý přesně poznat, že autor práce je opravdu dívka, se kterou si chlapec píše. Naštěstí takový typ konverzace se sexuální podtextem s nezletilým nastal pouze jednou. Typ účtu, který chlapec popisuje mimo jiné také začal konverzaci s profilem Lenky.

9.1.7 Ukázka konverzace patrně s falešným účtem dívky

Profilový účet této dívky se na první pohled zdá jako falešný, jelikož má pouze 3 sledující. Profilová fotografie neodpovídá svým vzhledem evropskému původu. Na profilu nemá žádné fotografie a v bio má napsaná popis „lezba“.

X: Ahoj

L: Ahoj

X: Si lezba?

L: No ne

X: Som myslela ked mas priateľoch. Aj mne sa pacis

L: Dekuji

X: A mas fotky? Chcela by som ta vidiet prosim...

L: no jako mam ale to je divny ne si takhle posilat fotky a nebo posli prvni

*X:*Posílá nahou fotografií, ale za ženou na fotografii lze vidět i další žena.*

X: Teraz ty

L: Jejda jako az takhle. A to jsi fakt ty?

X:Ano posli

L: No takovou urcite neposlu. Mi je 16

X: Moja ostane to medzi nami. Prosim

L: A kolik ti je

X: 23

L: A kdo to tam je za tebou"

X: Nikto. Pošles my

L: Ja nevim proc mas jen 5 sledujicich. Jsi fake ze

X: Som nova. Nie nie som

L: Mi to dokaz...

X: Volam sa klaudia. Som s Sk. Tak my pošli aj ja som ti poslala co je na tom

L: Tak mi vyfot normalni fotku s oblicejem kde ukazes „rohly pomocí prstů“ tohle gesto

X: Ja sa ti budem posiealt a ty nic?

L: Tak mi posli hlasovou zpravu. Kde rikas Lenka Mala

Po žádosti o hlasovou zprávu přestal/a uživatel/ka komunikovat. Z této skutečnosti si lze domyslet, že jde o falešný účet, který má v zájmu získat z nějakého důvodu intimní fotografie jiných uživatelů.

9.1.8 Ukázka konverzace se zahraničním uživatelem

Většina zahraničních účtů, které dívku Lenku kontaktovaly, požadovaly intimní fotografie nebo sami intimní fotografie posílaly. Několikrát se i stalo, že intimní fotografii či video poslali ihned bez nějaké interakce nebo pozdravu. Nastaly desítky těchto situací s cizojazyčnými profily. Bohužel se autorovi nepodařilo zjistit, jak na výzkumný profil Lenky cizinci narazili.

X: Yuor so preti
L: Thank you
X: Where do you live
L: Why?
*X: *Posílá fotografii a video penisu a masturbace*
L: Omg. I am sixteen
*X: *Posílá další video masturbace*
L: You pervert...
X: Jes. Foto okey. Video
L: Do you know its ilegal!
*X: *Posílá další videa masturbace*
L: Why are you doing this. Stop
*X: *Posílá další video masturbace*
L: I said stop it or I will report you

Dále byl uživatel zablokován a nahlášen. Když se autor práce snažil zjistit, kde na profil Lenky tito cizinci narazili, nedočkal se smysluplné odpovědi. Buď se odpovědi vyhnuli, anebo odpověděli, že na Instagramu.

9.2 Ukázky konverzací a chování k chlapecké identitě

Četnost oslovení byla u Davida na všech sociálních sítích výrazněji nižší než u Lenky, tudíž se i setkal s nižší četností nemorálního chování či nějakými riziky, proudících ze strany chování ostatních uživatelů sociálních sítí. V podstatě se David setkal s rizikovými jevy pouze na Instagramu, a to pouze sedmkrát. V těchto případech se však dle mínění autora pravděpodobně jednalo o falešné účty. Těmto účtům byly zkontrolovány fotografie pomocí funkce vyhledávání pomocí obrázků a zjistilo se, že některé fotky se vyskytovaly i jinde na internetu na zahraničních webových stránkách. Dokonce byl objeven jeden profil, který využíval fotografie známé amatérské pornoherčky.

9.2.1 Ukázka konverzace morálně či eticky nezávadná:

X: Ahoj
D: cau

X: jak je ??

D: fajn u tebe?

X: jo jdeto. co škola ??

D: no to uz je horsi. co u tebe?

X: nic moc jak kdy ..a co holky??

D: aha aha nic nic

X: tak to jo

Konverzace pokračovala další čtyři dny v podobném duchu se stejnými otázkami.

9.2.2 Ukázka konverzace morálně či eticky nezávadná s patnácti letou slečnou na sociální síti Badoo

X: Caukyy

D: Ahooj

X: Jak se máme ?

D: Fajn fajn ale ucim se. co ty

X: Chces pomoct? ale jo jdeto

D: Haha to nevim jak by si mi mohla pomoct ale byl bych za to moc vdecny. A to nezni moc nadsene

X: Posilej. Nebo co to jde?

D: Biola oko

X: Tak to nevím ani co je

D: Biologie ucime se o ocich... jako stavba atd

X: já jsem ráda že mám oko vidím víc mě nezajímá

D: primo tak bych to videl i ja. Bohuzel to nestaci. Zas propadnu tvl

X: Jak zas. jezis. S tebou si budu rozumět

D: Mas to stejne?

X: chemie ekolohicky prirodopis uplne na picu

D: Mluvis mi uplne z duse. A kde studujes

X: Jdu na kuchaře číšníka

D: Co bych za to dal. Ja jsem na gymplu. Na sportovnim. Ale jsem hlupy

X: nápodobně

D: Vrana k vrane seda

X: asi tak. Ani matika mi teda moc nejde jo

D: jsme dva. Mi jde maximalne ten sport no

X: Neasi

D: Hele a tobe je fakt 18?

X: Ale na běhání jsem líná. Ne dávala jsem do bia že věk řeknu v chatu

D: A kolik ti je teda

X: 15

D: Faaajn protoze mi je 16

X: Dobryy. Tak jsme na tom stejne

D: Tim lip

X: odkud jsi?

D: Ja bydlim napul v Olomouci a napul v Ostrave. Co ty?

X:jezis. ty si daleko. Kolin

D: Oj...

Dále již konverzace nepokračovala. Možná i z důvodu, že další den byl zablokován Davidovi profil na Badoo.

9.2.3 Ukázka konverzace s šestnácti letým chlapcem

X: Ahoj, jmenuji se Patrik, ty jsi gay nebo bi a jsi single? Odepis mi prosim. Ja jsem gay, je mi 16let a v listopadu mi bude 17 let

D:A procse jmenujes na insta Libuse

X: Protoze to bylo driv moje heslo k pocitaci, kdyz jsem ho jeste mel

D: Zni to jako bys byl nejaky fake a stary chlapik

X: Je mi 16 let a v listopadu mi bude 17 let. Jsem gay a hledam tu nejake kamarady a potom i kluka na vztah

D: To dokaz. Nemas fotku nic

*X: *Poslal fotografii obliceje*

D: No ok

X: A jses teda gay nebo bi?

D: Neee

X: Aha, takže jses jen na holky

D: Ano

X: Tak to asi nic, protoze nevim jestli by jsi se mnou chtel kamaradit, ale ja tu spis hledam kamarady, kteri jsou gayove nebo bisexualove

D: Jj to je jasny. Hodne stesti

X: *Diky*

S uživatelem již žádná další konverzace neproběhla. Autor práce měl prvně podezření, že se jedná o falešný profil, ale pravděpodobně se o falešný účet nejednalo.

9.2.4 Ukázka konverzace s žádostí o intimní fotky. Pravděpodobně se jednalo o falešný účet

X: *Ahoj. Jak je?*

D: *Ahoj dobry co ty jsem ted na oslave*

X: *Jsem celkem nadržená, proto píšu*

D: *Mmmm akolik ti je*

X: *16. Tobě? Uka se*

D: *No mi je taky 16. A jako jak se ukazat*

X: *Pošli fotku bez trička*

D: *Jsi ale holka ze jo nejsi zadny uchylak*

X: *Jsem holka*

D: *Hej se smejes ale to je hrozne dneska*

X: *Vyfot se z dalky... a ve spodnim *posílá intimní fotografie*

D: *To je ted?*

X: *Jj. Když pošleš něco hezkého, tak pošlu víc, Natoč se, jak se odhalis úplně*

D: *Jako pero?*

X: *Úplně prostě*

D: *To nemůžu je mi 16*

X: *Se stydíš? Máš malýho?*

D: *Ne ale to se nesmi jeste dotanu ban*

X: *Na jedno zobrazení... Ale tak jak myslíš*

D: *Si to vyfotis a je problem...*

X: *Nevyfotim. Jak myslíš. Jseš panic? Kolik máš cm?*

D: *Z kama jsi? Nejsem*

X: *v kolika poprve? Jsem panna. Tak teda dobrou. Jsem si chtěla užít fotkama ale asi nic*

D: *Nebudu posilat takove fotky*

X: *Kdybys poslal abych se udělala. Tak pošlu i já*

Uživatel/ka se během konverzace snažila o psychický nátlak, aby David poslal intimní fotky, které by prý měl/a ke svému vlastnímu uspokojení. Postavy na fotografiích uživatele/ky

se neshodovaly a pravděpodobně se jednalo o falešný účet. Psychický nátlak byl vyvíjen pomocí útoku na chlapcovo mužství a otázkami, proč se chlapec stydí, jestli je panic apod. Jediným záměrem uživatele/ky v této komunikaci bylo získat intimní fotografie či videa chlapce.

9.2.5 Ukázka konverzace s cizinkou s žádostí o kliknutí na poslaný odkaz

X: how are you?

D: Hello fine and you?

*X: I am fine. Cloud you help me please?** zaslán odkaz. *Join me*

D: How help. Whats this

*X: What's your ID? My ID is Shandr4. Just enter your email address then confirm, fill in your profile and then log in. Free to use at age 25+ *posílá oblečenou fotografii. Ok yeah, it's okay if you don't help me on my link.*

D: And whats that. I am 16 years old

*X: Help me now on the link, I'll show you hotter. sign up. find me there baby * posílá video, kde masturbuje*

D: Omg thats you? I am 16

*X: sign up baby. Register and complete. find me *posílá další video s masturbací*

S nejvyšší pravděpodobností šlo o falešný profil, který se snažil o prokliknutí nějakého odkazu se záminkou intimních fotografií a videí. Z důvodu zachování bezpečnosti autor této práce odkaz neotevřel, jelikož se obával, že se bude jednat o nějaký malware. Podobných případů se stalo dohromady pět. Z čehož byl jeden profil česky píšící, jeden slovensky a zbývající tři psaly anglicky.

7 Závěrečná ustanovení

Výzkum měl sledovat etické a morální principy přístupů na sociálních sítích k nezletilým adolescentům. Během tohoto výzkumu opravdu došlo k neetickým, nemorálním či rizikovým jevům.

Byly vyzkoumány rozdílné přístupy v závislosti na pohlaví, ale je třeba operovat i s dalšími možnými proměnnými, které mohly rozdílnost ovlivnit.

Dívčí identita se setkala s několikanásobně s vyšší četností konverzací na všech sociálních sítích než chlapec. Dívka byla vystavena vyššímu počtu etických, nemorálních či rizikovým jevů.

Chlapec byl oslovován většinou obyčejným pozdravem jako například „ahoj“, zatímco dívka byla oslovována především pozdravem lichotivého charakteru jako například „Ahoj, nevím, co psát, abych tě zaujal v té změti zpráv, kterou tady jistě máš, ale jsi moc krásná. Jak se dnes máš?“

Dívce se ozývali uživatelé delší dobu, tedy po vícero dní, zatímco u chlapce šlo ve většině případů o jeden den komunikace. Pravděpodobně bylo očekáváno, že se chlapec ozve další den uživatelům první.

Autor práce měl pocit, že se u výzkumných profilů dívky komunikátoři více snažili zaujmout. Psali delší věty a celkově se snažili více komunikaci rozvíjet.

Dívka se setkala s vulgaritou přímo na její osobu, zatímco chlapec se s vulgaritou mířenou na jeho osobnost neseťkal.

Po dívčí identitě, na rozdíl od chlapecké, byly vyžadovány skoro v každé konverzaci fotografie různého charakteru, včetně intimního. Po chlapci byly žádány fotografie v rádech jednotek a intimní fotky jen z pravděpodobně falešných účtů.

Na sociální síti Instagram získal dívčí profil asi šestkrát více sledujících, než profil chlapce. Dívka získala celkem přes šest set sledujících a chlapec přes sto sledujících.

Během výzkumu byly odhaleny potenciaální rizika, kterými mohou být adolescenti na sociálních sítích ohroženi. Samozřejmostí je, že těmto rizikům mohou být vystaveny i jiné věkové kategorie.

Například došlo k těmto rizikovým jevům:

- psychický nátlak
- zaslání explicitních fotografií
- žádosti o intimní fotografie
- virtuálně agresivní chování
- nabídky peněz za sexuální akt
- žádosti o osobní setkání (může a nemusí být rizikové)
- zesměšňování
- vulgarita

Autor této práce potvrdil šest ze sedmi stanovených hypotéz. Vyvrátila se pouze hypotéza, která byla jako jediná stanovena v pozitivním smyslu a to konkrétně hypotéza č. 6, že se chlapec neseťká s nevhodnými fotkami a neetickým chováním uživatelů sociálních sítí.

Hypotéza č. 1: Uživatelé sociálních sítí porušují pravidla stanovené konkrétní sociální sítí. Tato hypotéza byla potvrzena oběma identitami. Uživatelé porušovali pravidla týkající se nevhodných fotografií, nesplnění potřebného věku pro založení sociální sítě a vulgarit.

Hypotéza č. 2: Někteří uživatelé záměrně posílají nevhodné fotky pro nezletilé. Někteří uživatelé posílají explicitní fotografie za účelem výměny fotografií s dalším uživatelem či vlastního uspokojení. Někteří uživatelé posílají explicitní fotografie i s vědomím, že uživatelům, s kterým komunikují, není 18 let. Během výzkumu se stal i případ, kdy patnáctiletý chlapec chtěl poslat sám své intimní fotografie.

Hypotéza č. 3: Dívčí profil se čteněji setká se zprávami či aktivitou od uživatelů sociálních sítí. Dívka se skutečně s čtenějším počtem konverzací setkala, ale tento výzkum nedokáže vysvětlit, proč tomu tak je. Autor se pouze domnívá, že k tomu dochází například z důvodů genderových rozdílů, vzhledu, sympatičnosti identit či nějakých důvodů založených na náhodě.

Hypotéza č. 4: Dívčí profil se čteněji setká s neetickým a nemorálním chováním než profil chlapce. Tato hypotéza je pravdivá, ale je zapotřebí si uvědomit, že četnost setkání s neetickým a nemorálním chováním je ovlivněna četností započatých konverzací. Pro obě identity nebyl výzkumný vzorek stejný.

Hypotéza č. 5: Po dívce budou uživatelé vyžadovat intimní fotografie. Skutečně uživatelé vyžadovali po dívce intimní fotografie, ale dokonce i po chlapci. U chlapce se autor domnívá, že šlo o falešné profily.

Hypotéza č. 7: Oba profily se setkají s vulgárním vyjadřováním uživatelů sociálních sítí. Chlapec i dívka se setkali s vulgárním vyjadřováním a dívka se dokonce setkala s vulgaritou mířenou na její osobu.

Závěr

Bakalářská práce má stanoveny tři cíle. Prvním cílem je sledovat a rozebrat etické a morální přístupy na sociálních sítích k nezletilým adolescentům. Dalším cílem je zkoumat rozdílné přístupy k adolescentům na sociálních sítích v závislosti na pohlaví. Posledním cílem je odhalit potenciální rizika, kterými mohou být adolescenti na sociálních sítích ohroženi. Všechny tyto cíle byly naplněny a dokonce bylo potvrzeno šest ze sedmi stanovených hypotéz, což dokazuje důležitost zabývat se tématům sociálních sítí u dětí a adolescentů.

Autor práce očekával, že uživatelé sociálních sítí budou opatrní a nedojde k tolika neetickým a patologickým chováním potom, co byl uveden český dokument V síti, který se zabývá zneužíváním dětí na internetu.

Autor práce uvádí, že výzkum trval pět měsíců, z čehož dva měsíce byly pouze přípravy výzkumných profilů adolescentů a tvorba jejich fotografií. Dále bylo potřeba na Instagramu získat alespoň pár desítek sledujících, tudíž si autor náhodně vyhledal profily, které měly vysoké číslo sledovaných a sledujících. Tito uživatelé se většinou snaží získat co nejvíce sledujících, tudíž autorovi bylo jasné, že tímto krokem získá patřičný počet sledujících. Po zisku asi třiceti sledujících se autor přihlásil na sociální síť seznamkového typu. Uživatelé, kteří takto sbírají sledující, bývají často děti, což u nich vyvolává zvyšování hrozby výskytu potencionálních rizik a patologických jevů. Další tři měsíce probíhal sběr dat pomocí konverzací na sociálních sítích.

Autor této práce uvedl, že došlo k vysoké četnosti oslovení výzkumných profilů. Tento fakt pro autora znamenal velký zásah do osobního života, jelikož se výzkumu snažil věnovat co nejzodpovědněji, aby získal, co nejvíce relevantních dat, což některé dny znamenalo, že trávil většinu svého dne na sociálních sítích. Je potřeba si uvědomit, ale že z pohledu zásahu do osobního života autora při výzkumu nešlo jen o časové vytížení, ale také o četnost výskytu neetického chování na sociálních sítích, se kterým se autor setkal. Tento fakt v autorovi zvýšil nedůvěru mravního chování na sociálních sítích.

Seznam použité literatury

- GLUCHMAN, Vasil. *Úvod do etiky*. V Tribune EU vyd. 1., Brno: Tribun EU, 2008. Librix.eu. ISBN 978-80-7399-552-2.
- THOMPSON, Mel. *Přehled etiky*. Praha: Portál, 2004. Filozofie (Portál). ISBN 80-7178-806-6.
- KOŽÍŠEK, Martin a Václav PÍSECKÝ. *Bezpečně na internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5595-3.
- PAVLÍČEK, Antonín. *Nová média a sociální sítě*. Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1742-1.
- DEVITO, Joseph A. *Základy mezilidské komunikace: 6. vydání*. Praha: Grada, 2008. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-2018-0.
- LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1284-0.
- VÁGNEROVÁ, Marie a Lidka LISÁ. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4961-0.
- PUGNEROVÁ, Michaela. *Psychologie: pro studenty pedagogických oborů*. Praha: Grada, 2019. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-271-0532-8.
- REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-3006-6.
- CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5326-3.
- SKUTIL, Martin. *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-778-7.
- danah m. boyd, Nicole B. Ellison, *Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship*, Journal of Computer-Mediated Communication, Volume 13, Issue 1, 2007, <https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x>
- Blossfeld, H., & Schmitz, A. (2011). Online dating: Social innovation and a tool for research on partnership formation. Zeitschrift Für Familienforschung - Journal Of Family Research,
- Erin E. Hollenbaugh, Marcia K. Everett, *The Effects of Anonymity on Self-Disclosure in Blogs: An Application of the Online Disinhibition Effect*, Journal of Computer-Mediated Communication, Volume 18, Issue 3, 1 2013, <https://doi.org/10.1111/jcc4.12008>
- KOPECKÝ, Kamil. *Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu* [online]. E-bezpečí. Olomouc: Univerzita Palackého, 2015 [cit. 2022-04-20]. ISBN 978-80-244-4868-8. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/odborne-studie/75-rizikove-chovani-ceskych-a-slovenskych-deti-v-prostredi-internetu-2015-monografie/file>

KOPECKÝ, Kamil. *Netiketa, pravidla slušného chování uživatelů internetu* [online]. E-bezpečí. Olomouc: Univerzita Palackého, 2021 [cit. 2022-04-19]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/2-uncategorised/2219-netiketa-pravidla-slusneho-chovani-uzivatelu-internetu>

The Core Rules Of Netiquette [online]. Virginia: Albion, 2021 [cit. 2022-04-19]. Dostupné z: <http://www.albion.com/netiquette/corerules.html>

Statistiky využití sociálních sítí: Kolik lidí používá sociální média v roce 2021? [online]. Hradec Králové: Ler digital studio, 2021 [cit. 2022-04-19]. Dostupné z: <https://lerstudio.cz/statistiky-vyuziti-socialnich-siti-kolik-lidi-pouziva-socialni-media-v-roce-2021>

What is Instagram?. *Www.instagram.com* [online]. Meta, 2022 [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <https://help.instagram.com/424737657584573>

PRŮVODCE PO SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH [online]. Brno, 2019 [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: https://zvolsi.info/app/uploads/2020/01/zvolsi_brozura_digitalni.pdf. Průvodce. Masarykova univerzita.

Internetem bezpečně [online]. Karlovy Vary: you connected, 2016 [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <https://www.internetembezpecne.cz/internetem-bezpecne/rizika-online-komunikace/kyberstalking/>

Facebook umírá, žezlo přebírá Instagram [online]. Olomouc: Univerzita Palackého, 2019 [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/rizikove-jevy-spojene-s-online-komunikaci/socialni-site/1440-facebook-umira-zezlo-prebira-instagram>

SULER, John. The Online Disinhibition Effect. *International Journal of Applied Psychoanalytic Studies* [online]. Whurr Publishers, 6. 1. 2006, 2(2), 184-188 [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/aps.42>

Love in an algorithmic age [online]. Moskva: AO Kaspersky Lab, 2019 [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <https://www.kaspersky.com/blog/dating-report-2021/>

How to Recognize Grooming [online]. MH Magazine, 2022 [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <http://www.safekids.com/how-to-recognize-grooming-2/>

POMOC OBĚTEM TČ [online]. Policie ČR, 2022 [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/pocitacova-mravnostni-kriminalita.aspx>

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 - Obličej identity dívky Lenky před a po počítačových úpravách.

Obrázek č. 2 - Obličej identity chlapce Davida před a po počítačových úpravách

Obrázek č. 3 - Uživatelské profily obou identit na Instagramu.

Obrázek č. 4 - Ukázka profilu chlapce v aplikaci Badoo

Obrázek č. 5- Ukázka profilu dívky v aplikaci Tinder